

Uppsala universitet
Sociologiska institutionen
Socialpsykologi C2
C-uppsats VT-12

Att inte tappa ansiktet

Om ansiktsbevarande konstruktioner av fakta

Författare: Kristin Wiksell
Handledare: Lars Holmberg
Examinator: Bo Lewin

Sammanfattning

Syftet med uppsatsen är att undersöka hur fakta konstrueras i situationer där det finns en stor risk att tappa ansiktet. Det sociala fenomenet ansikte studeras med hjälp av Erving Goffmans teori om ansiktsarbete och hans dramaturgiska perspektiv. Goffmans teori kombineras med Jonathan Potters diskursanalytiska teori om hur fakta konstrueras. Ett socialkonstruktivistiskt perspektiv tillämpas i studien. Den metod som används är Potters diskursanalytiska metod för analys av faktakonstruktion. Det studerade materialet är tre autentiska videoklipp från olika TV-program; två debatter och en audition. I samtliga sekvenser finns det stor risk för en eller flera aktörer att tappa ansiktet. Konversationerna transkriberas och de potterska begreppen för faktakonstruktion används som koder i analysarbetet.

Undersökningens resultat visar att olika metoder för konstruktion av fakta kan användas för att bevara ansiktet i ansiktshotande situationer. En strategi är att med hjälp av faktakonstruktion bemöta och integrera den ansiktshotande informationen i sin linje. En annan strategi är att använda faktakonstruktion för att undvika det som hotar ansiktet. En person som misslyckas med den ansiktsbevarande faktakonstruktionen kan tappa ansiktet.

Nyckelord: socialkonstruktivism, faktakonstruktion, ansikte, Goffman, Potter

Abstract

Title: *Not to lose face* – About face protecting construction of facts

The purpose of the essay is to study how fact is being constructed in situations where there is a big risk to lose face. The theories of Erving Goffman concerning face as well as the dramaturgical perspective are being used, combined with the discourse analytic theory of Jonathan Potter concerning the construction of fact. The latter is also the research method of the study, with the perspective of social constructivism. The research material is three video clips from different TV-shows – two debates and one audition – where there is a marked risk to lose face. The concepts of Potter are being used as codes in the analysis of the transcribed sequences.

The result shows that different methods of fact construction can be used in order to save face in face threatening situations. One strategy is to use fact construction in order to integrate the face threatening information in the line. Another strategy is to avoid that which is threatening to ones face. A failure in the construction of fact can lead to face loss.

Key words: social constructivism, fact construction, face, Goffman, Potter

Innehållsförteckning

Inledning.....	4
Syfte och frågeställningar.....	5
Tidigare forskning	6
Teori	13
Emotioner	13
Erving Goffman och ansiktet	14
Det dramaturgiska perspektivet.....	16
Socialkonstruktivism och diskursanalys	17
Jonathan Potter och konstruktion av fakta	18
Metod	20
Tillvägagångssätt.....	20
Transkribering	22
Analysmetod.....	23
Resultat och analys.....	25
Extremisering och minimering	26
Kategorisering och ontologisk gränsdragning.....	29
Intresse och intressehantering	34
Normalisering och abnormalisering	36
Detalj och narrativ	37
Konstruktion av bekräftelse och konsensus	38
Kategoriberättigande och distansering	38
Empirisk diskurs.....	39
Avslutande diskussion.....	40
Implikationer för forskning	42
Referenser.....	44
Bilaga 1	46
Bilaga 2	50
Bilaga 3	57

Inledning

Om människor definierar situationer som verkliga blir de verkliga till sina konsekvenser.¹

Denna tes kallas för Thomas' teorem och publicerades första gången år 1928 i boken *The Child of America*, av W.I. Thomas och Dorothy Swaine Thomas.² Tesen sätter människan i verklighetens centrum och innebär att människor handlar utifrån den definition av verkligheten som de själva gör. Människor har således makten att göra definitioner av verkligheten som i sin tur kommer att påverka hur denna verklighet är. Om vi till exempel definierar en begynnande finanskris och tidningarna börjar skriva om ekonomisk oro kanske människor börjar sälja aktier och ta ut pengar från bankerna, vilket kan ställa till med problem för bankernas ekonomi med ekonomisk oro som konsekvens. Oavsett hur ”verklig” definitionen av den begynnande finanskrisen var blir konsekvenserna av definitionen verkliga. Människor är på detta vis aktiva skapare av verkligheten.

Att definiera verkligheten på ett sådant sätt som användaren av Thomas' teorem gör, får just precis konsekvenser. Om människan har möjlighet att göra definitioner av situationer som resulterar i verkliga konsekvenser torde det vara upp till människan att konstruera verkligheten utifrån egna önskemål. Det resulterar i tesen att verkligheten är konstruerad. Det fattas dock ett centralt ord i den senaste satsen, nämligen *socialt*: verkligheten är socialt konstruerad. Detta är en grundsats i det sociologiska perspektivet socialkonstruktivism. Det är svårt för en människa att själv gå runt och göra storartade definitioner av verkligheten till höger och vänster med alla möjliga fantastiska konsekvenser för världen. Thomasteoremet anger människor i *plural*. Människor konstruerar verkligheten tillsammans. Konstruktionen av verkligheten innehåller en mängd olika sociala överenskommelser om vad som är verkligt. Mest centralt är det socialt överenskomna system genom vilket vi gör våra definitioner av verkligheten: språket. Ju fler människor som är överens om en definition, desto mer omfattande kan konsekvenserna bli.

Diskursanalytikern Jonathan Potter har tittat på hur verkligheten konstrueras i och med att människor bygger upp trovärdiga beskrivningar av världen. Människor skapar världen med hjälp av språket; fakta kan konstrueras genom formulerandet av en beskrivning av världen på ett sätt som gör att den kan räknas som sann. Människor sammanlagda konstruktion av fakta bildar tillsammans den socialt konstruerade (och föränderliga) verkligheten, den som vi räknar som just ”verklig”.³ En välgjord faktakonstruktion kan definiera en situation som verklig och i enlighet med Thomas' teorem blir den därmed verklig i sina konsekvenser. Det viktiga att poängtera här är dock återigen den sociala aspekten – en aktörs konstruktion av fakta är riktad mot de *andra*. Det är de andra som måste övertygas om trovärdigheten i beskrivningen, för utan de andras godkännande av sanningsanspråket misslyckas faktakonstruktionen – den undermineras och kan inte räknas som sann. Därför använder

¹ Thomas' teorem. Nationalencyklopedin, <http://www.ne.se/thomas-teorem>, hämtad 2012-05-11.

² Ibid.

³ Jonathan Potter (1996), *Representing Reality : Discourse, Rhetoric and Social Construction*. London: Sage, 1–13.

människor en rad olika metoder för att bygga upp konstruktionen av fakta så att de andra kan övertygas.

Den sociala aspekten hindrar dock inte människor från att försöka göra konstruktioner av verkligheten utifrån egna intressen och självtjänande ändamål (även om också de må vara socialt skapade). Ett sådant ändamål kan vara att människor gärna vill undvika obekväma sociala situationer, såsom att göra bort sig, hamna i pinsamma situationer eller skämma ut sig bland andra människor. Det kan dels bero på att det skulle kännas smärtsamt och obehagligt, och dels på den egna viljan att upprätthålla en positiv bild av sig själv för att kunna bli omtyckt och accepterad. Det senare kan också uttryckas som det sociala fenomenet *ansikte*. En utgångspunkt för den här uppsatsen är att människor inte vill tappa sitt ansikte och därför är ständigt sysselsatta med att försöka bevara sitt ansikte, sin prestige och den positiva självbilden. Om nu människor kan uppnå verkliga konsekvenser genom att definiera situationer som verkliga, genom att konstruera fakta, borde väl människor kunna konstruera fakta på ett sätt som skyddar ansiktet. Viljan att bevara ansiktet torde vara en drivkraft för människor att konstruera fakta, till exempel genom att använda faktakonstruktion för att skapa en verklighet utan ansiktshot. Hur kan en sådan ansiktsbevarande konstruktion av fakta i så fall genomföras? Det är vad jag vill undersöka i denna uppsats.

En sådan undersökning kan ge en fördjupad kunskap om varför människor agerar som de gör, en ökad förståelse av den sociala interaktionen och inte minst en större kännedom om hur världen fungerar. Människan har en stark vilja att bli omtyckt och är därför ständigt inbegripen i arbetet med att förmedla en positiv bild av sig själv till andra människor; att få en positiv ansiktsvärdering. Genom att titta på hur människor konstruerar fakta i situationer där risken att tappa ansiktet är påtaglig är det möjligt att få en ökad förståelse för hur människor hanterar svåra sociala situationer. Hur gör människor för att undvika att tappa ansiktet och därmed kunna upprätthålla den positiva bilden av sig själv? I särskilt ansiktshotande situationer är faktakonstruktion som skyddar ansiktet troligtvis extra viktigt, då ett tappat ansikte är en synnerligen oönskad händelse för samtliga som deltar i den sociala interaktionen.

Syfte och frågeställningar

Syftet med denna uppsats är att undersöka hur människor konstruerar fakta för att bevara sitt ansikte vid social interaktion, specifikt i situationer där det finns en stor risk att tappa ansiktet. Jag vill studera detta med hjälp av Erving Goffmans teori om social interaktion i kombination med Jonathan Potters diskursanalytiska teori och metod. Genom att applicera Goffmans teoribildning och den potterska metoden på autentiska situationer är det möjligt att undersöka hur strävan att bevara ansiktet går till i praktiken. Analysens fokus kommer således inte att vara *vad* som sägs utan främst *hur* något sägs när personer försöker hantera en social situation där risken att tappa ansiktet är påtaglig. Kombinationen av Goffman och Potter blir ett verktyg som spänner över flera dimensioner (kognition, interaktion och konstruktion) som är

användbara för att nå en dynamisk förståelse för hur människor hanterar sociala situationer som är hotande för ansiktet.

Den frågeställning jag har som syfte att besvara är följande:

Hur konstrueras fakta för att bevara ansiktet i situationer där risken att tappa ansiktet är stor?

Nu kommer jag att presentera och diskutera annan tidigare forskning som berör det ämne jag har som fokus i denna uppsats.

Tidigare forskning

I min sökning bland tidigare forskning fann jag material och teoribildning som berör ansiktsarbete inom flera olika vetenskapliga områden. Framför allt finns det forskning inom lingvistik. Lingvister har på flera sätt närmare sig ansiktsarbetet med bland annat konversationsanalys som verktyg. Här följer en genomgång av ett antal arbeten som är mest relevanta för mitt syfte och min frågeställning.

Penelope Brown och Stephen C. Levinson är två forskare verksamma vid Max Planck Institute for Psycholinguistics i Nederländerna.⁴ De har vidareutvecklat Goffmans ansiktsbegrepp och knutit det till artighet och artighetsteori (politeness theory), som är en del av det vetenskapliga område som kallas för sociolingvistik. Brown och Levinson gör en teoretisk uppdelning av Goffmans ansikte i *positivt* respektive *negativt* ansikte, vilka kan ses som två olika ”viljor” angående ansiktet. Det *positiva* ansiktet liknar Goffmans definition; det beskrivs som den positiva och bestående självbilden, självkänslan eller den inre personligheten som en person hävdar för sig själv. Det handlar också om viljan att bli omtyckt, vilket i detta fall handlar om önskan att det som personen vill också är något flera andra vill och uppskattar. Det *negativa* ansiktet berör däremot ens frihet att agera; viljan att inte bli hindrad i sina handlingar och viljan att bevara sina egna gränser. Brown och Levinson kopplar ansiktet till artighet där det negativa ansiktet tas hänsyn till genom den typiska vardagliga tolkningen av artighet (till exempel att ursäkta sig om man stöter in i någon) medan positivt ansikte hanteras genom exempelvis komplimanger, visad uppskattning och bekräftelse. Brown och Levinson vänder sig således till artighetsteori i tillämpningen av sin definition av ansiktet, varigenom de särskådar hur den ansiktsbevarande artigheten uppnås i vardagliga samtal och konstrueras genom språket. Detta gör de bland annat genom att definiera ”face threatening act” (FTA) som syftar på en språklig handling som står i motsättning till det en aktör *vill* angående sitt positiva respektive negativa ansikte. Det centrala hos Brown och Levinson är därmed presentationen av en modell för olika artighetsstrategier som aktörer använder sig av för att minska hotet hos FTA:s. Modellen innehåller 15 strategier för *positiv* artighet som skyddar det positiva ansiktet från FTA:s och 10 strategier för *negativ* artighet som skyddar det negativa ansiktet från FTA:s, samt 15

⁴ “Max Planck Institute for Psycholinguistics”, n.d., <http://www.mpi.nl/people/List%20of%20staff%20members>, hämtad 2012-05-11.

artighetsstrategier som kallas för ”off record” – de hanterar FTA:s som är otydliga och vaga. Modellen kan användas som metod för att analysera artighet inom en rad olika områden där social interaktion är av intresse, exempelvis antropologi, sociologi och lingvistik.⁵

I en kommentar konstaterar dock Brown och Levinson att deras modell har en ”kognitiv överdos”. Det syftar på att den inte riktigt kan överkomma svårigheten att koppla samman kognitivism och interaktionism i en fullständig modell av social interaktion. Svårigheten handlar framför allt om att den sociala interaktionen har något som överstiger karaktäristiken hos de olika enskilda individer som deltar; att ett plus ett blir mer än två. Någoting särskilt händer när flera människor möts som inte enbart kan förklaras genom att lägga ihop de olika individernas egen kognition. I interaktion upphör individerna i viss mån att vara separata helheter och blir istället delar av ett socialt sammanhang. En individs kognition påverkas och förändras av mötet med de andra, till exempel kan de önskemål som en enskild individ ha förändras på grund av att de andra närvarande har andra önskemål. Det är något som lätt blir åsidosatt i forskning som fokuserar på individernas perspektiv och insatser, vilket är fallet i Brown och Levinsons modell. De önskar därför se mer forskning kring hur interaktion organiseras och efterlyser nya modeller som behandlar interaktion som ett dynamiskt system.⁶ Denna aspekt är något som jag vill ta fasta på i detta arbete, på så sätt att konstruktionen av fakta och strävan att bevara ansiktet är relationella fenomen som vore överflödiga i en asocial värld. Interaktionen är central i denna studie eftersom faktakonstruktion görs för att övertyga *andra* och konstruktionens inriktning avgörs av de andra närvarande personernas agerande. Med min användning av Goffmans teoribildning riskerar jag emellertid samma kognitiva överdos, i och med att individens egen vilja att bevara sitt ansikte är i fokus. Dock kommer jag att se ansiktsskyddandet som en gemensam strävan hos samtliga närvarande, vilket också Goffman framhåller att det är – att alla närvarande samarbetar för att gemensamt skydda sitt eget och varandras ansikten åt och från varandra, det vill säga att ansikte är interaktion.⁷ Jag menar att Brown och Levinsons definierande av ansiktet som två ”viljor”, ett positivt ansikte och ett negativt, gör att det individuella fokuseras i större utsträckning än det gör hos Goffman. Det är tydligt att de bägge viljorna angående ansiktet är synnerligen individuella önsknings till gagn för den egna (kognitiva) upplevelsen av sitt själv. Goffmans ansiktsbegrepp är något mer odefinierat men därmed också mindre begränsat – jag menar att Brown och Levinson gör ansiktsbegreppet mer statiskt genom det tydliga utstakandet av positivt och negativt ansikte. Medan Goffmans ansiktsbegrepp är interaktivt och dynamiskt, något som ”görs” tillsammans i ett socialt sammanhang, är Brown och Levinsons ansiktsbegrepp snarare reaktivt och statiskt, något som individer mer passivt ”har” eller ”får”. Hos Brown och Levinson handlar ansiktsarbete egentligen inte om någonting annat än artighet, som människor på olika sätt använder med hänsyn till ansiktsdikotomin. Ansiktsarbete hos Goffman är istället mer allomfattande och flexibelt varför det blir mer ändamålsenligt att studera det i kombination med den potterska faktakonstruktionen, för konstruktion av fakta görs för att generellt bevara ansiktet – individerna är troligtvis inte

⁵ Penelope Brown and Stephen C. Levinson (1987), *Politeness : Some Universals in Language Usage*, Studies in Interactional Sociolinguistics, 99-0347910-7 ; 4, Cambridge: Cambridge Univ. Press.

⁶ Ibid. 48.

⁷ Erving Goffman (1982), *Interaction Ritual : Essays on Face-to-face Behavior*. New York: Pantheon, 10–13.

brydda med vilket ansikte som skyddas när de konstruerar fakta. Att använda Brown och Levinsons modell skulle göra undersökningen komplicerad på bekostnad av analysens enkelhet och tydlighet. Det skulle finnas en överhängande risk att fastna i det snåriga arbetet med att para ihop de potterska begreppen med respektive ansikte. Försättningsvis, genom att jag använder Potters diskursiva analysmetod, kan jag komma ifrån den kognitiva överdosen genom att analysera ansiktsarbetet på den sociala interpersonella nivån – enligt Potter är språket kärnan i den sociala verkligheten och konstruktionen av fakta görs framför allt för att språkligt förmedla den egna bilden av verkligheten till *andra*. Genom att konstruera fakta kan en individ försöka övertyga de andra om att de har anledning att skydda och bevara dennes ansikte. Som presenterades ovan är mitt syfte med denna uppsats att undersöka hur detta går till när risken att tappa ansiktet är stor. Det skiljer sig således från Brown och Levinson som har den lingvistiska artigheten i fokus och definierar olika artighetsstrategier för att hantera hot mot ansiktet i samtal. De presenterar en metod för analys av artighet – jag tillämpar en metod för analys av faktakonstruktion.

Som nämnts ovan efterlyste Brown och Levinson fortsatt forskning som täcker glappet mellan kognitivism och interaktionism. Robert B. Arundale tog fasta på deras uppmaning och gick vidare med att försöka formulera en heltäckande teori som kopplar samman de två perspektiven.⁸ Han är en professor emeritus i kommunikation som har arbetat mycket med språk och kommunikation i sin verksamhet vid The University of Alaska Fairbanks.⁹ Arundale presenterar en teori som han kallar för Face Constituting Theory (FCT). Teorin kan användas för att svara på frågan om hur ansikte uppnås och upprätthålls i vardagligt tal. Som en grundpelare i sin teori använder sig Arundale av kommunikationsmodellen Conjoint Co-constituting Model, genom vilken alla närvarande personers kommunikation analyseras tillsammans som delar av ett integrerat system. FCT skiljer sig från andra teorier genom att inte se ansiktet som ett psykologiskt begrepp skilt från språket utan att istället se ansiktet som en insats som är endogen med användningen av språket, eftersom ansiktet uppnås som en integrerad del av social interaktion.¹⁰ Arundale har en viktig poäng här som överensstämmer med centrala förhållningssätt inom socialkonstruktivism och diskursanalys, vilket gör FCT socialpsykologiskt relevant. Språket ses som någonting grundläggande som håller ihop och genomsyrar hela vår sociala verklighet; genom språket konstruerar vi verkligheten och med språket tolkar vi vår uppfattning av densamma. Den sociala interaktionen är således oskiljaktig från språket, detsamma gäller således ansiktet eftersom det är en del av den sociala interaktionen. Skammen som uppstår vid ett tappat ansikte tolkas via språket. Likaså är kroppsspråket en helt integrerad del i det sociala mötet ansikte mot ansikte, ett språk som kommunicerar andra och kompletterande aspekter av interaktionen som inte riktigt rymms i den verbala kommunikationen. Det är dock en aspekt som många diskursanalytiker förbiser, såsom Brown och Levinson gör.

⁸ R. B. Arundale (2010), "An Alternative Model and Ideology of Communication for an Alternative to Politeness Theory," *Pragmatics* 9, no. 1.

⁹ Gretchen King, "Emeriti Recipients," *University of Alaska Fairbanks*, n.d., <http://www.uaf.edu/commence/2011/emeriti/arundale/>, hämtad 2012-05-11.

¹⁰ Robert B. Arundale (August 2010), "Constituting Face in Conversation: Face, Facework, and Interactional Achievement," *Journal of Pragmatics* 42, no. 8, 2078–2105.

Arundale nöjer sig i likhet med Brown och Levinson inte heller med Goffmans enkla ansiktsbegrepp utan delar upp begreppet ansikte i dikotomin *förening* (connectedness) och *separation* (separateness)¹¹, där föreningen skapar det sociala systemet i kommunikationen med annan part och separationen skiljer individerna från varandra.¹² Separationen är därmed mycket likt Brown och Levinsons negativa ansikte. Arundale kritiserar Goffman för att presentera ett ”individuellt” face med tonvikt på de personcentrerade attributen – för att bemöta det är FCT:s fokus det relationella i interaktionen där andra närvarande personer får en stor del i analysen av en persons ansiktsarbete. Med denna tudelning vill Arundale därmed komma ifrån den ”kognitiva överdosen” som diskuterades ovan.¹³ Dock förhåller jag mig till denna tudelning på liknande sätt som till Brown och Levinsons dikotomi ovan – genom en dikotomisk gränsdragning hårdras ansiktsbegreppet och stöps i en fast form som får vissa krystade begränsningar som konsekvens, exempelvis en svårighet och extra möda i att definiera vad som berör vilket ansikte. En ökad specificering kan ställa till med problem i gränslandet mellan de bägge definitionerna och en sådan snårighet är inte alltid tillräckligt upplysande för att det ska vara värt det. I min analys av faktakonstruktion vid ansiktsarbete under press skulle det vara alltför fruktlöst att frånga Goffmans enkla ansiktsbegrepp till förmån för en mer specifik tudelning. Vidare menar Arundale att i hans modell är ansikte ständigt aktuellt vid varje ögonblick i interaktionen och han kritiserar Goffman för att dennes ansiktsproblematik bara är aktuellt vid vissa tillfällen.¹⁴ På den punkten håller jag till viss del med Arundale. Jag menar att ansiktet är ständigt närvarande i Goffmans teori; även om ingenting sker som förändrar värderingen av ansiktet finns det hela tiden där som något viktigt att skydda, för att emellanåt bli viktigare när ansiktet utsätts för påfrestningar eller förbättringar. I de situationer som jag undersöker i denna uppsats är det särskilt påfrestande för ansiktet, varför ansiktsarbetet blir extra aktuellt och viktigt för att aktörerna ska kunna klara sig undan det överhängande hotet om att tappa ansiktet.

Face Constituting Theory innebär ett brett och dynamiskt perspektiv på social interaktion som har fått ett visst genomslag i forskningsvärlden.¹⁵ Framför allt ser jag teorin som värdefull när det gäller helheten; synen på ansikte som en helt integrerad del i kommunikationen och synen på kommunikation som ett system av helt assimilerade aktörer. Den tanken bär jag med mig i min potterska diskursanalys – den sociala interaktionen består av otroligt många delar som egentligen är oskiljbara från kontexten, och genom att bara titta på en av delarna är det inte möjligt att förstå interaktionen till fullo. Trots att FCT är en så heltäckande modell kan den inte få oss att förstå interaktionen fullt ut eftersom den är en standardiserad och förenklad bild av verkligheten, en verklighet som är oändligt mycket mer komplex och flerdimensionell än att den låter sig konkretiseras i en allomfattande modell. Emellertid kan teorier och modeller bidra till en förståelse av olika delar av den sociala interaktionen, och just en sådan del har jag som fokus i denna uppsats – konstruktionen av fakta i situationer då risken att tappa ansiktet är överhängande. Faktakonstruktion innehåller indikationer på hur individer ser på

¹¹ Mina översättningar

¹² Arundale, “Constituting Face in Conversation,” 2089–2090.

¹³ Ibid. 2088.

¹⁴ Ibid. 2091.

¹⁵ Kristine L. Fitch and Robert E. Sanders (2005), *Handbook Of Language And Social Interaction*. Routledge, 58.

verkligheten och vill representera den, vilket samtidigt blir en del av konstruktionen av verkligheten. Genom att titta på faktakonstruktionen kan jag komma närmare en förståelse av hur den verklighet som FCT beskriver faktiskt konstrueras. I situationer där risken att tappa ansiktet är påtaglig torde fakta konstrueras på så sätt att det inte alls finns något hot mot ansiktet. Detta är just den aspekt jag vill undersöka, hur den konstruktionen går till, vilket inte är huvudsyftet med FCT. FCT belyser också den aspekten i viss mån, dock inte lika utförligt och detaljerat som Potter och med en lika genomarbetad metod för hur analysen av faktakonstruktion kan genomföras. Det vore troligtvis möjligt att titta på den potterska faktakonstruktionen och kombinera den med FCT, vilket jag dock avstår från i denna studie med anledning av min kritik mot det tudelade ansiktsbegreppet ovan.

Fortsättningsvis finns det en del andra studier som undersöker ansiktets roll i social interaktion och hur ansiktet upprätthålls i sociala möten genom en analys av talet. Flera forskningsartiklar rör sig inom ett område som benämns ”social psychological pragmatics” eller socialpsykologisk pragmatism, det vill säga den psykologiska analysen av hur lingvistiska resurser används i interpersonellt arbete.¹⁶ Här ska jag ta upp två sådana artiklar, som bägge ligger nära den metod och det fält som är aktuella i denna uppsats.

I en undersökning av William Turnbull och Karen L. Saxton studerar de hur ansiktsarbetet genomförs av personer som nekar till ett förslag – en situation som är hotande för ansiktet. I studien ingår 70 respektive 101 situationer där ett förslag får ett nekande svar, och genom användningen av konversationsanalys undersöks hur ansiktsarbetet genomförs i det nekande svaret. Undersökningen tittar på hur modala uttryck (modalitet) kan användas för att göra ansiktsarbete, till exempel *måste*, *borde* och *kan*. Modalitet handlar om olika sanningsgrader eller visar talarens hållning till någonting. Det generaliserbara resultatet blev att flera olika slags modala uttryck visade sig vara frekvent förekommande i nekande svar till en förfrågan, framför allt på grund av att modala uttryck kan antyda en ovillighet att trots allt behöva avslå förslaget. Genom att visa ett missnöje med att inte tillfredsställa den andre partens ansikte skyddas det egna ansiktet samtidigt som skadan för den andre partens ansikte minimeras. Den slutsats som Turnbull och Saxton kom fram till var således att med hjälp av modaliteten kan ansiktet bevaras både hos den som nekar och hos den som kom med begäran eller förslaget.¹⁷ Deras studie är intressant här med tanke på att en hög modalitet (sanningsgrad) kan byggas upp med hjälp av faktakonstruktion. Dock tittade Turnbull och Saxton enbart på modala uttryck medan det är fler språkliga formuleringar som är aktuella i denna uppsats – alla olika metoder för faktakonstruktion som Potter definierar. Med min metod kommer jag dock inte att kunna generalisera mitt resultat utan jag undersöker vilka tekniker för faktakonstruktion som kan vara aktuella vid kritiskt ansiktsarbete och hur, medan Turnbull och Saxton fokuserade på i vilken utsträckning just modala uttryck används. Jag vill studera hur människor gör, utan hypotesprövning, medan Turnbull och Saxton var mer hypotesdrivna och studerade i vilken grad människor gör det hypotesen säger. Jag kan således undersöka faktakonstruktion vid ansiktsarbete på ett mer mångbottnat och dynamiskt sätt, vilket

¹⁶ William Turnbull and Karen L. Saxton (February 1997), “Modal Expressions as Facework in Refusals to Comply with Requests: I Think I Should Say ‘no’ Right Now,” *Journal of Pragmatics* 27, no. 2: 145–181.

¹⁷ *Ibid.*

troligtvis kan resultera i uppslag till fortsatt forskning som är mer koncentrerat inriktad på en sorts teknik i stil med studien av Turnbolls och Saxtons.

En studie av Peter Muntigl och William Turnbull inom fältet ”social psychological pragmatics” handlar om hur ansiktsarbete genomförs i argumentationer. I studien har 164 vanligen förekommande argumentationer undersökts, var och en begränsad till tre uttalanden där person A säger något, person B säger något och sedan säger person A någonting igen. Det Muntigl och Turnbull kom fram till i sin undersökning var att regelbundenhet i konversationsstrukturer motsvaras av regelbundenhet i den sociala strukturen, i ansiktsarbetet. Ett antal olika metoder används för att framföra sitt motstånd och sin oenighet i en argumentation (exempelvis irrelevanta påståenden, motsättningar och utmaningar) och valet av metod kan kopplas samman med grad av hot mot ansiktet. Undersökningen visade att om det som person B säger är allvarligt hotande för person A:s ansikte är det mer troligt att A säger någonting som stödjer det denne sade innan person B:s replik. Poängen de kom fram till var alltså att språkliga metodval påverkas av ansiktet. De identifierade dock bland annat en svaghet i sin undersökning – att ansiktet innan de tre replikväxlingar som studerades också påverkade val av metod i repliken.¹⁸ Det är en svaghet som min undersökning inte kommer att lida av eftersom jag analyserar hela konversationssekvenser och löpande kommer att titta på kopplingen mellan språk och ansikte. Till skillnad från Muntigl och Turnbull kommer jag inte att kunna nå en generaliserbar *jämförelse* av hur grad av ansiktshot påverkar val av motståndsmetod i korta repliker utan jag kommer att nå en förståelse av *hur fakta kan konstrueras* vid försök att hantera ansiktshot i hela längre sekvenser. Deras inriktning är snarare retorisk argumentationsteknik medan jag har faktakonstruktionen som fokus, vilket gör att deras studie resulterar i hur ansiktshot *hanteras* medan jag istället studerar hur verkligheten *konstrueras* när liknande ansiktshot hanteras. Jag kommer därför att kunna dra slutsatser om hur verkligheten kan konstrueras med viljan att representera verkligheten så att ansiktet kan ses som oskadat sådant, vilket är intressant med tanke på att vår syn på verkligheten förmedlas via faktakonstruktion samtidigt som verkligheten, som vi uppfattar den, blir till genom densamma.

Det finns ytterligare forskning som är relevant i detta sammanhang, forskning som berör hot mot ansiktet (face threats) och hur sådana hot kan användas gentemot den andre, exempelvis för att vinna argumentationen i förhandlingar. Det rör sig alltså om att strategiskt dra nytta av viljan att bevara ansiktet. En del i detta är att människor kan vara olika känsliga hot mot ansiktet, vilket till exempel Judith B. White m.fl. undersöker i en kvantitativ undersökning. Utgångspunkten i deras studie är teorin om att när ansiktet hotas i en förhandling är det mindre troligt att parterna når en överenskommelse om den ena parten är mycket känslig för hot mot ansiktet. För att operationalisera det teoretiska måts så kallad ”face threat sensitivity” (FTS), det vill säga sannolikheten att en individ upplever negativa känslor vid hot mot ansiktet, och i vilken utsträckning olika grader av FTS påverkar en förhandlings utkomst. Deltagarna i studien tilldelas olika förhandlingsroller i kombination med att deras FTS uppmäts. White m.fl. kom bland annat fram till att i en köpeförhandling där hot mot ansiktet

¹⁸ Peter Muntigl and William Turnbull (March 1998), “Conversational Structure and Facework in Arguing,” *Journal of Pragmatics* 29, no. 3: 225–256.

förekommer och säljaren har hög FTS är det mindre troligt att det resulterar i en överenskommelse som båda parter är nöjda med. De undersökte även förhandling vid formulerande av anställningskontrakt och kunde se att förhandlingen resulterade i en lägre grad av gemensamma förtjänster då kandidaten har hög FTS.¹⁹ Studien har ett mycket annorlunda angreppssätt till ansiktsarbete än det jag tillämpar i denna uppsats. De är kvantitativt inriktade och studerar och värderar *resultatet* av känslighet mot ansiktshot, medan jag arbetar kvalitativt och undersöker *hur* faktakonstruktion vid ansiktshot kan gå till, utan något syfte att värdera eller uttala mig om resultatet. Jag vill förstå hur konstruktionen av fakta genomförs medan White m.fl. undersöker vad som kan bli konsekvensen av det. Jag är kritisk till deras metod, det finns vissa problem i operationaliseringen av FTS (de tycks mäta nervositet snarare än känslighet mot ansiktshot) och de analyserade förhandlingarna var inte autentiska (experimentella rollspel). Därför menar jag att deras studie inte kan bidra med så mycket förståelse av hur ansiktet spelar roll i den vardagliga interaktionen, vilket är mer intressant. Med min mer socialpsykologiskt diskursanalytiska undersökning kan jag få en djupare förståelse för hur verkligheten kan konstrueras för att hantera en situation som kan vara hotande för ansiktet.

Ovanstående genomgång har visat att det finns flera exempel på forskning inom det aktuella studieområdet; flertalet artiklar tar upp liknande frågeställningar som den jag ställer i denna uppsats. Emellertid är det ingen studie som riktigt tangerar det jag har som syfte att undersöka. Den konversationsanalys som vanligast tillämpas i studiet av ansiktets roll och funktion i social interaktion skiljer sig något från den potterska som är min metod här, där konstruktionen av fakta är i fokus istället för andra typer av satsar eller operationaliseringar. Ingen har tidigare undersökt hur just fakta konstrueras vid situationer som är påfrestande för ansiktet. Det innebär att denna uppsats kan komplettera den forskning som redan finns inom denna domän.

Det finns några kandidatuppsatser som har skrivits med Jonathan Potters metod som analysverktyg. För att få inspiration till möjliga tillvägagångssätt har jag tittat på Daniel Viséns C-uppsats från 2012, med titeln ”De förnekar faktisk kunskap”,²⁰ samt Camilla Bäckelins C-uppsats från 2008 med titeln ”Chefsrekrytering via headhunting”.²¹ Daniel Visén tittar på hur fakta konstrueras i debatten mellan evolutionsteoretiker (naturalister) och anhängare av Intelligent Design. Han är således mer inriktad på kunskapssociologi än jag är, och tillämpar Potters diskursanalys på skrivna debattartiklar istället för direktkonversation ansikte mot ansikte. Camilla Bäckelin har undersökt hur rekryteringskonsulter på företag som rekryterar via headhunting förmedlar och genomför rekryteringsprocessen genom att titta på hur de konstruerar fakta. Hon analyserade faktakonstruktionen utifrån intervjuer med konsulterna vilket skiljer sig något från min metod då jag tittar på faktakonstruktionen i situationer som är oberoende av min medverkan. Uppsatserna är framför allt inspiration för hur den potterska diskursanalysen kan genomföras och presenteras i praktiken.

¹⁹ Judith B White et al. (July 2004), “Face Threat Sensitivity in Negotiation: Roadblock to Agreement and Joint Gain,” *Organizational Behavior and Human Decision Processes* 94, no. 2: 102–124.

²⁰ Visén, Daniel (2012), *De Förnekar Faktisk Kunskap*. Uppsala universitet.

²¹ Bäckelin, Camilla (2008), *Chefrekrytering via Headhunting*. Uppsala universitet.

Efter ovanstående genomgång av tidigare forskning kommer jag nu att gå in på teoridelen och presentera de teoretiska perspektiv som jag tillämpar i denna uppsats.

Teori

Emotioner

Innan jag går in på Erving Goffman och hans definition av ansiktet ska jag kort beröra *emotioner*. Upplevelsen av det egna ansiktet är nära sammankopplat med just *emotioner*.²² Inom psykologi är forskning om *emotioner* en central del. Den psykologiska definitionen av *emotioner* är att det handlar om känslotillstånd som involverar ett mönster av kognitiva, fysiologiska och beteendemässiga reaktioner på händelser. De *emotionella* tillstånden innehåller fyra gemensamma karaktäristika; 1) *emotioner* utlöses av framkallande stimuli; 2) *emotionella* reaktioner är resultat av vår meningsgivande tolkning av dessa stimuli; 3) våra kroppar svarar fysiologiskt på vår tolkning samt 4) *emotioner* inkluderar beteendetendenser varav vissa är *expressiva* (till exempel gråta) och andra är *instrumentella* (till exempel slå i självförsvar). Evolutionsteoretiker, såsom exempelvis Charles Darwin, hävdade att vissa *emotionella* mönster och uttryck är genetiskt formade via evolutionen och universella för alla människor (och även i viss mån för djur), till exempel ilska, rädsla och glädje. En del forskning visar dock att uttrycken och tolkningarna av *emotionerna* inte är universella utan kan ha kulturell variation. Olika känslomässiga ansiktsuttryck tolkas relativt lika i olika kulturer men det är ingen perfekt universalitet, varför *emotionerna* till viss del kan ses som kulturellt betingade.²³

Aspekten av *emotioner* som kulturellt betingade är något som det sociologiska vetenskapsområdet har tagit fasta på. Den generella definitionen av *emotion* (och *kognition*) inom sociologin är att det ska om en integrerad och oskiljaktig del i social interaktion, och att *emotionerna* begränsas av kultur och sociala strukturer.²⁴ Därför är *emotioner* en viktig aspekt som måste tas i beaktande vid studier av ansiktet, liksom i denna uppsats. Det aktuella här är att vår upplevelse av passande respons i en viss situation reflekterar socialt bestämda ”känsloregler”. Med andra ord, det är kulturella normer som formar och har format *emotionerna* och hur vi förväntas känna i olika sammanhang. *Emotioner* guidar därför oss i sociala möten och hjälper oss att konstituera och upprätthålla den sociala organisationen. På så sätt är ansiktet en *emotionell* upplevelse.²⁵ Nedan kommer jag att ytterligare behandla kopplingen mellan ansiktet och *emotionerna*, men först ska jag gå igenom hur Erving

²² Goffman, *Interaction Ritual*, 6.

²³ Michael W. Passer (2008), *Psychology : the Science of Mind and Behaviour*. New York, McGraw-Hill Higher Education; 502–522.

²⁴ Michael Lewis, Jeannette M. Haviland-Jones, and Lisa Feldman Barrett (2008), *Handbook of Emotions*. New York: Guilford Press, 32–34.

²⁵ Jessica Fields, Martha Copp, and Sherryl Kleinman (2006), “Symbolic Interactionism, Inequality, and Emotions,” in *Handbook of the Sociology of Emotions*, ed. Jan E. Stets and Jonathan H. Turner, *Handbooks of Sociology and Social Research*. Springer US, 155–157.

Goffman definierar ansiktet. Mycket av det jag utforskar i denna studie är uttryck för känslor som inte inkluderas i listan med universella emotionella ansiktsuttryck.

Erving Goffman och ansiktet

Erving Goffman var en amerikansk sociolog som tidigt intresserade sig för att definiera ansikte som ett sociologiskt begrepp. Han har fått ett brett erkännande inom bland annat sociologi och socialpsykologi och har skrivit flera böcker om social interaktion och hur människor tolkar och upplever sin omvärld och sig själva, bland annat *The Presentation of Self in Everyday Life* (1959) och *Interaction Ritual: Essays in Face to Face Behaviour* (1967). Erving Goffman har blivit förknippad med den socialpsykologiska inriktningen symbolisk interaktionism. Goffman är framför allt erkänd för sitt dramaturgiska perspektiv som jag kommer att beröra nedan. Först och främst ska jag gå igenom hur han ser på begreppet *ansikte* (face). Goffmans egen definition av ansikte är:²⁶

The term *face* may be defined as the positive social value a person effectively claims for himself by the line others assume he has taken during a particular contact.

Ansiktet är alltså ett positivt socialt värde – ett slags värderande självbild eller självkänsla – som en person har eller försöker upprätthålla utifrån den *linje* (line) de andra närvarande antar att personen tar i anspråk i en viss situation. Notera att Goffman endast presenterar ett ansiktsbegrepp till skillnad från de dikotomier som Brown och Levinson och Arundale utvecklat. För att förstå vad ansiktet innebär krävs en kännedom om vad Goffman menar med begreppet linje. I varje social interaktion, i alla kontakter och möten ansikte mot ansikte, tenderar människor att bete sig i enlighet med en linje. Goffman definierar linje på följande sätt:²⁷

[...] a *line* – that is, pattern of verbal and nonverbal acts by which he expresses his view of the situation and through this his evaluation of the participants, especially himself.

Vare sig en individ har valt linjen medvetet eller inte så följer denne en linje i en viss situation, och de andra närvarande antar att det är en tämligen aktivt vald ståndpunkt. Det innebär att de andra personerna agerar gentemot individen utifrån den linje som de uppfattar att individen följer, vilket leder till att denne måste ta hänsyn till detta i sitt fortsatta agerande. Konsekvensen är att det blir svårt för individen att byta linje i en viss situation och denne blir därför tvungen att försvara sin linje även om den kanske inte är helt nöjd med den. I social interaktion förlitar sig samtliga närvarande parter på att de andra ska följa sin utsatta linje för att interaktionen ska kunna flyta på utan problem enligt den ordning som antagits. Kopplingen mellan linjen och ansiktet kan specificeras på följande sätt:²⁸

A person may be said to *have*, or *be in*, or *maintain* face when the line he effectively takes presents an image of him that is internally consistent.

²⁶ Goffman, *Interaction Ritual*, 5.

²⁷ Ibid.

²⁸ Ibid. 6.

Ansiktet och linjen handlar således om en sorts trovärdighet. När en individ följer en linje som är i enlighet med hur denne förväntas bete sig utifrån sina attribut, och som stämmer överens med personens agerande i andra situationer, kan personen bevara sitt positiva sociala värde – ansiktet. Allt detta bedöms och bekräftas av de närvarande tillsammans. En person måste beakta kontexten, både situationen i fråga och dennes plats i den övriga sociala verkligheten, för att lyckas med ansiktsarbetet. Vilken linje och vilket ansikte som det är möjligt att begagna sig av bestäms av personens generella sociala position och sociala attribut. Ett misslyckande kan ge avkall på förmågan att bevara ansiktet i framtiden, vilket framöver kan innebära ett mer negativt socialt värde än innan.²⁹

Fortsättningsvis framhåller Goffman att det finns två olika sätt som en person kan tappa ansiktet på. En person kan *vara i fel ansikte* (be in wrong face) när det kommer fram information om personens sociala värde som inte kan integreras i den linje som upprätthålls för personen, hur mycket denne än försöker integrera informationen i sin linje. Därtill kan en person *vara utan ansikte* (be out of face) då personen deltar i interaktion med andra utan att ha en klar linje av den sort som är förväntad i en dylik situation. Ansiktsvärderingen kan uttryckas som att en person kan inneha olika grader av ansikte, och beroende på vad som sker i en situation kan graden antingen upprätthållas eller förändras i positiv eller negativ riktning.³⁰

Nu ska jag försöka förtydliga sambandet mellan emotioner och ansiktet. Att vara i, ha eller upprätthålla ansiktet är förknippat med positiva emotioner och blir därmed belönat. Att å andra sidan tappa ansiktet – att vara i fel ansikte eller utan ansikte – associeras omedelbart med negativa emotioner och är därför något som individer vill undvika. En positiv förändring av graden av ansikte kopplas således samman med positiva emotioner och en negativ förändring associeras med negativa emotioner. Personer är även emotionellt anknutna till ansiktena hos de andra närvarande, och är lika omedelbart involverad i dem som i det egna ansiktet. Eftersom bestämmandet av personernas ansikten beror på situationen är det samtliga närvarande som tillsammans konstruerar varandras ansikten. Situationen och gruppen ligger därmed till grund för vilka emotioner som är aktuella för var och en. I enlighet med detta samarbetar alla för att gemensamt bevara ansiktena hos varandra, i och med att den emotionella gemenskapen innebär att det är nästan lika obehagligt att se att någon av de andra tappar ansiktet som att själv göra det.³¹ Så starka är de kulturella normerna eller ”känsloreglerna” – att tillsammans arbeta för att bevara ansiktet bidrar till att den sociala ordningen och interaktionsritualen kan upprätthållas.³² Ansiktet är således föränderligt och situationsspecifikt. Ansiktet är inte en egenskap som är konstant över tid och rum utan skapas och omskapas i nuet, dock med hänsyn tagen till att både tidigare ansikte och framtida ansikte påverkas av ansiktet vid ett visst tillfälle. Men varför är det viktigt att bevara ansiktet? Varför är den sociala ordningen så viktig att den är så starkt sammankopplad med emotioner?

²⁹ Ibid., 5–7.

³⁰ Ibid., 8–9.

³¹ Ibid., 6–11.

³² Fields, Copp, and Kleinman, “Symbolic Interactionism, Inequality, and Emotions,” 157.

Goffman menar att ansiktet är viktigt för att det är *heligt*. De sociala ritualer som vi ägnar oss åt i interaktionen gör vi för att skydda, hedra och vörda det heliga ansiktet. När vi tappar ansiktet avslöjas det heliga som någonting ordinärt, ett helt vanligt objekt, utan mystik och helighet. Vår tro och världssyn sätts ur balans då det som vi tror är heligt ersätts av en avslöjad hemlighet att det inte finns något heligt bortom det fysiska ansiktsobjektet. Den centrala kärnan i den sociala ordningen avslöjas som falsk utan substans – att det sociala bara är ett spel utan syfte – vilket såklart vore förödande för vår upplevelse av verkligheten. Därför gör vi allt vi kan för att skydda och bevara våra ansikten via helighetsbevarande ritualer i det sociala samspelet.³³

Det dramaturgiska perspektivet

I *Jaget och maskerna* utvecklar Goffman det dramaturgiska perspektivet som jag nämnde ovan. Det är relevant att ta upp här i och med att det berör den sociala interaktionens kontext, som jag i inledningen kunde konstatera är en viktig aspekt av det sociala. Det dramaturgiska perspektivet täcker en större del av interaktionen än det jag har gått igenom angående ansiktet ovan. I korthet handlar det dramaturgiska perspektivet om att det är möjligt att se på den sociala interaktionen som en teaterscen, där människor är aktörer som framträder i olika roller som publiken observerar. I den främre regionen, på scenen, upprätthåller aktörerna sin fasad och kontrollerar den i förhoppningen att vara trovärdig för publiken, medan den bakre regionen, backstage, är där aktörerna kan förbereda sina framträdanden. *Framträdandet* kan i detta sammanhang definieras som alla de handlingar en individ uppvisar under en viss period och som i viss mån påverkar de som är närvarande, liknande linjebegreppet. *Fasaden* kan definieras som en del av framträdandet – den expressiva del eller funktion som i allmänhet förmedlar individens definition av situationen till de andra, vare sig det är omedvetet eller avsiktligt. Olika delar bygger upp fasaden: den materiella inramningen; den personliga fasad av attribut som hör ihop med individen oavsett kontext; uppträdande och manér som skvallrar om personens sociala status och roll samt den kollektiva representation som består av stereotypiska och kategoriska förväntningar. Individen hanterar sin fasad genom att uttrycka det denne vill förmedla i en viss situation, för att agerandet ska ses som meningsfullt och trovärdigt av de andra. Individens rollspelande inbegriper således att observatörerna ska ta dennes agerande och det skapade intrycket på allvar – att de ska tro på att individen verkligen har de egenskaper som denne ger sken av att besitta. Det bör poängteras att rollspelandet och fasaden inte är helt överlagd; agerandet kan vara medvetet eller omedvetet och individen kan själv tro att det intryck som förmedlats är äkta, oavsett om det stämmer eller ej. Detta liknar linjen som jag berörde ovan – att den kan vara medvetet eller omedvetet vald av individen även om de andra behandlar en persons linje och fasad som mer eller mindre aktivt valda ståndpunkter.³⁴

³³ Goffman, *Interaction Ritual*, 19.

³⁴ Erving Goffman and Sven Bergström (2004), *Jaget Och Maskerna : En Studie i Vardagslivets Dramatik*. Tema Nova, 99-0106580-1, Stockholm: Norstedts akademiska förlag.

Efter ovanstående genomgång av Goffmans teoribildning (som jag använder som ett teoretiskt perspektiv i denna uppsats) kommer jag nu att gå in på min mer övergripande teoretiska utgångspunkt med en mer metodologisk relevans: socialkonstruktivism och diskursanalys.

Socialkonstruktivism och diskursanalys

Det teoretiska perspektiv som jag tillämpar i denna socialpsykologiska uppsats är *socialkonstruktivism*, i och med dess nära koppling till diskursanalytisk metod.³⁵ En grundpelare i socialkonstruktivism är ett kritiskt förhållningssätt till tanken om det ”naturliga”, det vill säga att det är naturen som bestämmer människors handlingar. Invändningen är att handlingarna är socialt konstruerade eftersom det skulle ha kunnat vara på ett annat sätt – vår upplevelse och tolkning av verkligheten är inte naturligt given utan är socialt formad av människor, alltså en social konstruktion. Socialkonstruktivism är ett brett perspektiv som omfattar olika radikalitetsnivåer i och med att grundtanken kan dras olika långt i sin tillämpning.³⁶ Jag kommer dock inte att gå in på de olika radikalitetsnivåerna här, utan istället vill jag klargöra kopplingen mellan socialkonstruktivism och diskurser – en relation som har stor betydelse för denna uppsats.

Socialkonstruktivismen får nämligen vetenskapliga konsekvenser. Om verkligheten kan ses som en social konstruktion, hur är det då möjligt att studera denna verklighet? En metod är *diskursanalys*. Socialkonstruktivister menar att den sociala konstruktionen av verkligheten framför allt sker genom språket, och därför är diskurser verklighetsskapande. Genom språket formulerar, skapar och tolkar vi tillsammans vår uppfattning om världen, vilket innebär att de språkliga diskurserna är sociala överenskommelser som representerar och föreställer verkligheten. Diskurserna utger sig för att *vara* verkligheten. Diskursanalys innebär därmed att fokus flyttas från hur verkligheten *är* till hur verkligheten *konstrueras*. En företeelse som hålls för att vara sann och naturlig ska problematiseras och ifrågasättas. Med diskursanalys handlar det alltså inte om att fråga hur någonting är, utan istället om att fråga hur, när och varför något blev till samt vilka konsekvenser det får. I tal och text representeras verkligheten tillsammans med de sociala konstruktioner som har skapat denna verklighet.³⁷ Detta tar jag fasta på i min uppsats genom att jag inte frågar *vad* som sägs utan istället *hur* något sägs – *hur* konstrueras verkligheten när det finns en stor risk att tappa ansiktet?

Potter har tagit fasta på det socialkonstruktivistiska perspektivet och presenterar en metod för hur en sådan diskursanalys kan genomföras. Hans fokus är inte vad som är fakta utan metoden handlar om att analysera hur beskrivningar byggs upp för att räknas som fakta. Hur konstrueras fakta för att därmed kunna räknas som en representation av verkligheten? En beskrivning av ett objekt, en person eller företeelse är i sig inte fakta utan med hjälp av språket konstrueras beskrivningen på ett sådant sätt att den blir trovärdig och övertygande –

³⁵ Mats Börjesson (2003), *Diskurser Och Konstruktioner : En Sorts Metodbok*. Lund: Studentlitteratur, 25.

³⁶ Søren Barlebo Wenneberg and Björn Nilsson (2001), *Socialkonstruktivism : Positioner, Problem Och Perspektiv*. Malmö: Liber ekonomi.

³⁷ Börjesson, *Diskurser Och Konstruktioner*, 15–26.

allt för att kunna räknas som sanna fakta om verkligheten.³⁸ Nu kommer jag att gå närmare in på Potters teoretiska perspektiv och hans metod för analys av konstruktion av fakta.

Jonathan Potter och konstruktion av fakta

Potter bygger sitt perspektiv och sin metod på tre grundpelare: anti-kognitivism, diskurs och retorik. *Anti-kognitivism* innebär att det är fruktlöst att göra en gränsdragning av vad som är kognitivt eller inte. Potter menar att det är lika viktigt för människor att konstruera beskrivningar av den kognitiva världen som att konstruera beskrivningar av världen av handlingar och händelser. Det går inte att skilja dem åt eftersom de är intimt sammansvetsade med varandra i vardagligt tal – ”rena” beskrivningar av det kognitiva eller det utanför individen finns inte. Fokus på *diskurs* blir en omedelbar konsekvens av viljan att inte fokusera på det kognitiva. Potters syn på diskurs är att tal och text är delar av sociala praktiker som representerar och konstruerar verkligheten. *Retorik* är enligt Potter ett genomsyrande inslag i hur människor interagerar och når förståelse. Enligt honom är attityder ingenting som människor går runt och bär på, utan attityderna uppstår först när det finns en konflikt – när personer presenterar en positiv attityd till någonting är det samtidigt en inställning *kontra* den motsatta positionen. Därför är interaktionen retorisk. Potter benämner retorik som *offensiv* när beskrivningen är konstruerad för att fungera som en underminering av alternativa beskrivningar och *defensiv* när beskrivningen konstrueras med en tilltro till sin kapacitet att förebygga eller motstå underminering. Ofta fyller beskrivningar båda syften.³⁹

Potter formulerar ett antal begrepp som representerar olika tekniker för att konstruera fakta. Dessa tekniker kan förekomma i alla typer av interaktiva sammanhang. I min analys kommer jag att använda mig av dessa begrepp för att analysera faktakonstruktionen i talat språk, i de samtal som försiggår i de tre videoklipp jag använder som empiriskt material. Potter delar upp begreppen i *handlingsinriktade* eller *kunskapsinriktade* beskrivningar. *Handlingsinriktade* beskrivningar produceras för att genomföra en handling och kan analyseras för att se hur konstruktionen är gjord för att åstadkomma den handlingen. De *kunskapsinriktade* beskrivningarna bygger upp sin egen status som en trovärdig och ”sann” version, med målet att tolkas som en enkel beskrivning av hur verkligheten är. Den kunskapsinriktade beskrivningen är i sig själv en sorts *handling* i och med att den byggs upp och konstrueras, vare sig det är medvetet eller ej. I vardaglig interaktion blandas dessa typer av beskrivningar samman och används tillsammans för att konstruera fakta om verkligheten.⁴⁰ Nedan följer en kort genomgång av de olika tekniker för faktakonstruktion som Potter definierat och som är relevanta i denna uppsats, uppdelade i de två underrubrikerna *handlingsinriktade* och *kunskapsinriktade* beskrivningar.

³⁸ Potter, *Representing Reality*, 1–8.

³⁹ *Ibid.* 103–108.

⁴⁰ *Ibid.* 108–121.

Handlingsinriktade beskrivningar

Intresse (stake and interest) handlar om att personen som står bakom beskrivningen har något att vinna eller förlora i sammanhanget. Talaren är inte helt opartisk. Detta handlar om *varför* beskrivningen används.

Kategorisering (categorization) handlar om *hur* beskrivningar används, och innebär att karaktären hos någonting konstitueras. Det innebär en formulering av praktiker som utgör en handling, ett objekt, en händelse, en person eller en grupp med specifika egenskaper. Kategorisering är en konstruktion som gör att världen grupperas utifrån likheter och skillnader samt vad som är vanligt eller exceptionellt.

Kunskapsinriktade beskrivningar

Intressehantering (interest management) görs för att undvika att beskrivningen undermineras på grund av producentens intresse, till exempel genom att poängtera ens opartiskhet eller hänvisa till tidigare skepticism.

Empirisk diskurs (empiricist discourse) handlar om beskrivningar som tar bort beskrivningens producent. Avsändaren blir anonym genom att ”jag” eller ”vi” tas bort – istället för att representera talarens egen åsikt verkar verkligheten vara avsändare.

Kategoriberättigande (category entitlement) berör uppfattningen att vissa kategorier av människor ses som kunniga och tillförlitliga i vissa kontexter, vilket kan öka trovärdigheten.

Konstruktion av bekräftelse och konsensus (constructing corroboration and consensus) gör att beskrivningen verkar delas mellan flera olika producenter istället för att vara unik för en person. Fakta verkar bli bekräftat av flera vilket ökar beskrivningens trovärdighet.

Detalj och narrativ (detail and narrative) innebär en beskrivning konstrueras som ”verklig” genom att förmedla något som om det har varit observerat, och därför är sant. Mottagaren av beskrivningen sätts i fokus genom att den dras in i en målande och detaljerad berättelse.

Distansering (footing) handlar om distansen eller hur många relationer det är till det som beskrivs eller rapporteras. En person kan till exempel framföra ett eget påstående eller framföra en rapport av andras påståenden (jag såg/en kompis såg/en kompis’ kompis såg). Distansering kan ge ett sken av att talaren är neutral utan eget intresse i beskrivningen.

Extremisering och minimering (extremisation and minimalisation) handlar om att förstärka eller förminska värdet hos någonting i beskrivningen, genom att överdriva eller underskatta.

Ontologisk gränsdragning (ontological gerrymandering) betyder en konstruktion av gränser mellan vad som är viktigt eller inte, exempelvis att något betonas medan annat bortses från.

Normalisering och abnormalisering (normalisation and abnormalisation) innebär att någonting konstrueras som normalt och vanligt respektive onormalt och ovanligt. Något som ses som normalt i en kontext kan ses som abnormalt i en annan.⁴¹

Metod

Tillvägagångssätt

Mitt val av empiri har skett genom selektivt urval. Jag har valt att studera tre videoklipp som jag har hämtat från internetplattformen YouTube. Det är en plattform där vem som helst kan lägga upp videoklipp som blir tillgängliga för alla internetanvändare.⁴² De tre selektivt valda klippen består av korta sekvenser ur olika TV-program. För denna studie är det viktigt att sekvenserna är autentiska; att personerna är sig själva och agerar oförfalskat utan skådespelare, regi eller dylik manipulation. Det är viktigt för att kunna undersöka faktakonstruktionen som sker vid ansiktsarbete i verkliga situationer, för att på så sätt kunna komma närmare en förståelse av hur ansiktsbevarandet kan gå till vid social interaktion. Alternativet till redan tillgängliga inspelade klipp hade varit att själv manipulera en social situation för att frammana ett påtagligt hot mot ansiktet, likt en experimentell studie. Det tillvägagångssättet har jag dock valt bort, dels med anledning av en något mindre etisk försvarbarhet och dels på grund av en bristande överensstämmelse med det socialpsykologiska perspektiv jag tillämpar. Ett manipulerat experiment är just manipulerat, vilket givetvis påverkar deltagarnas beteende i den sociala interaktionen och resulterar i en förändrad empiri. Istället för experimentmetoden föll valet av empiri på ett urval av redan befintliga situationer som spelades in direkt vid det aktuella tillfället, något som är vanligast inom ramen för olika TV-sändningar.

Det bör dock anmärkas att den sociala interaktionen i de tre valda klippen troligen är påverkad av att de sänds i TV. Att prata i TV är inte en helt vardaglig situation – en högre grad av spänning och nervositet är antagligen kännbar hos aktörerna, och det blir troligtvis extra viktigt för parterna att upprätthålla sitt ansikte i TV då situationen inte bara är synlig för de fysiskt närvarande utan även för TV-publiken. Av den anledningen gör jag ett antagande: ansiktsarbetet är viktigt i de tre klippen både på grund av att situationerna sänds i TV (kontext) och på grund av aktörernas beteende (som jag specifikt studerar). Deltagarna i TV-sändningarna är också redan innan mötet med situationen förberedda på vilka ämnen som kan komma att beröras, vilket ofta inte är fallet i vardaglig interaktion. Troligtvis är det en faktor som påverkar hur personerna agerar och reagerar i dessa tre sekvenser och måste därför tas i beaktande vid analys av empirin.

Nedan följer en presentation av de tre videoklipp som selektivt valdes ut som empiri i denna undersökning, kompletterat med en motivering av varför det aktuella klippet valdes. Det övergripande kriteriet som ligger till grund för valet av videoklipp är att klippet ska visa en

⁴¹ Potter, *Representing Reality*.

⁴² "YouTube", n.d., www.youtube.com, hämtad 2012-05-11.

situation som innebär att risken att tappa ansiktet är stor för en eller flera aktörer. Transkriberingar av de tre videoklippen finns som bilagor.

Klipp 1

*Debatt mellan Blondinbella och Robert Damberg.*⁴³

Videoklipppet är 6:40 minuter långt. Antal visningar uppgick till 169 686 stycken vid hämtningstillfället. Klippet är ett utdrag ur Sveriges Televisions TV-program Debatt. Klippet visar en debatt mellan bloggaren Blondinbella (Isabella Löwengrip) och Robert Damberg, ordförande i Ungdomens nykterhetsförbund. Journalisten Janne Josefsson styr debatten, som handlar om ungdomars alkoholdrickande i allmänhet och Blondinbellas alkoholvanor i synnerhet.

Valet av detta klipp grundar sig på tolkningen att Blondinbella befinner sig i en situation som är påtagligt hotande för hennes ansikte. Den information om henne som presenteras i sekvensen kan få henne att tappa ansiktet. Blondinbellas huvudsyfte i situationen blir att bemöta informationen på ett sätt som gör att hon kan bevara sitt ansikte och upprätthålla sin fasad.⁴⁴

Klipp 2

Del 1: *Debatt mellan Jimmie Åkesson (SD) och Maud Olofsson (C) [Del 1/2] Gomorron Sverige.*⁴⁵

Del 2: *Debatt mellan Jimmie Åkesson (SD) och Maud Olofsson (C) [Del 2/2] Gomorron Sverige.*⁴⁶

Detta videoklipp är uppdelat i två delar på grund av dess längd. Den första delen är 5:57 minuter lång och har vid hämtningstillfället visats 44 756 gånger. Den andra delen är 6:34 minuter lång och har visats 65 384 gånger vid hämtningstillfället. Klippet är ett utdrag ur TV-programmet Gomorron Sverige. Sekvensen visar en debatt mellan Sverigedemokraternas partiledare Jimmie Åkesson och Centerpartiets partiledare Maud Olofsson, med anledning av en artikel i Aftonbladet som Jimmie Åkesson skrivit. Programledare är Marianne Rundström.

Klippet är valt på grund av att det som är tänkt att vara en seriös debatt spårar ur, från båda håll, då Maud och Jimmie blir uppeldade och avbryter varandra gång på gång. Det verkar nästan som att de för två olika diskussioner och pratar om olika saker utan att lyckas lyssna

⁴³ prognatusdenique (2008), *Debatt Mellan Blondinbella Och Robert Damberg*, <http://www.youtube.com/watch?v=VQDv557y96c>, hämtad 2012-05-11.

⁴⁴ Se bilaga 1, transkribering 1

⁴⁵ MrMicrocompactsystem (2009), *Debatt Mellan Jimmie Åkesson (SD) Och Maud Olofsson (C) [Del 1/2] Gomorron Sverige.*, n.d., <http://www.youtube.com/watch?v=gn056C7WhbY&feature=related>, hämtad 2012-05-11.

⁴⁶ MrMicrocompactsystem (2009), *Debatt Mellan Jimmie Åkesson (SD) Och Maud Olofsson (C) [Del 2/2] Gomorron Sverige.*, n.d., <http://www.youtube.com/watch?v=gn056C7WhbY>, hämtad 2012-05-11.

och möta den andre på mitten. Samtliga parter agerande innebär ett allvarligt hot mot de andras ansikten. I situationen som uppstår tvingas Maud och Jimmie arbeta för fullt för att kunna bevara sina ansikten, samtidigt som de försöker hantera sakfrågorna i debatten. Genom att de debatterande parterna hela tiden verkar fokusera på den andre, och rentav försöker uppmärksamma den andres utsatta ansikte, blir sekvensen intressant att studera angående ansiktsarbetet.⁴⁷

Klipp 3

*The X Factor: Chloe Victoria's X Factor Audition (Full Version) – itv-com/xfactor.*⁴⁸

Klippet är 7:38 minuter långt och har vid hämtningstillfället visats 3 010 167 gånger. Det är ett klipp som visar en audition i Storbritanniens version av TV-programmet X Factor, en sorts talangtävling. I denna audition är det Chloe Victoria som ställer sig på scen och sjunger för de tre personerna i juryn och den stora publiken. Till slut får hon gå vidare i programmet då två av tre jurymedlemmar röstar ja.

Valet av detta klipp grundar sig på att det initialt är en riskfylld situation angående ansiktet, vilket i detta fall leder till att Chloe Victoria tappar ansiktet. Hon bönar och ber till jurymedlemmarna att de ska låta henne gå vidare och visar mycket känslor i situationen. Det är intressant att studera hur hanteringen av ansiktstappandet går till i denna situation. Detta klipp ger också urvalet en större bredd eftersom jurymedlemmarna är amerikanska och Chloe Victoria engelsk, till skillnad från de andra två klippen med svenska aktörer.⁴⁹

Transkribering

För att enklare kunna analysera de tre sekvenserna transkriberade jag talet. Jag använde mig av en metod för transkribering som är mer detaljerad än sedvanliga kvalitativa intervjuer. Jag var inspirerad av den metod Potter använder, som är vanlig vid konversationsanalys med tanke på insikten om att även pauser och tvekanden är viktiga och meningsfulla i talat språk. Metoden utvecklades av Gail Jeffersson och innebär bland annat att pauser anges direkt i texten i antal sekunder den varar, samt att det synliggörs när flera pratar samtidigt då talet därmed är överlappande.⁵⁰ Jag transkriberade inte lika detaljerat som hos Potter och Jefferson, eftersom jag studerar tre längre interaktiva sekvenser än de korta brottstycken av konversationer som Potter analyserade i *Representing reality*. Tidsramen för denna uppsats är snäv, vilket gör att den tid som krävs för att transkribera TV-sekvenserna lika detaljerat som Potter skulle ske på bekostnad av analysens kvalitet. En sådan detaljerad transkribering krävs inte för att uppnå syftet med uppsatsen; en analys av personers konstruktion av fakta kan göras så länge allt som sägs är transkriberat. Jag avgränsade mig därför till att transkribera allt

⁴⁷ Se bilaga 2, transkribering 2

⁴⁸ TheXFactorUK (2010), *The X Factor: Chloe Victoria's X Factor Audition (Full Version) – Itv-com/xfactor*, <http://www.youtube.com/watch?v=ywUZkbBFLjw&feature=related>, hämtad 2012-05-11.

⁴⁹ Se bilaga 3, transkribering 3

⁵⁰ Potter, *Representing Reality*, 8–9, 233–234.

det som sägs, inklusive tvekanden och plötsliga avbrott i talet, samt synliggjorde när flera personer pratade samtidigt och när talet var överlappande. Jag tog även med detaljer såsom skratt och andra särskilda interaktiva ljud.

De symboler jag använde i min transkribering är följande:

- Ett streck (till exempel, e- en) markerar en märkbar och abrupt avslutning av ett ord eller ljud.
- Två klamrar (till exempel, [Nej]) anger att flera personer pratar samtidigt. Talet är överlappande. Talet överlappar med det som är markerat med klamrar i raden eller raderna under eller ovanför.
- En pil (→) i början av en rad markerar att det som sägs är en fortsättning av ett sammanhängande yttrande som påbörjades tidigare, exempelvis en fortsättning på en mening som inleddes på en tidigare rad. När det bara är en pil är det en fortsättning på det som står på raden omedelbart ovanför och av samma talare. När det är en bokstav inom parentes innan pilen (till exempel (M) →) betyder det att det är en fortsättning på det som denne person (M) började säga tidigare, inte på raden omedelbart ovanför utan på två rader ovanför. När två eller flera personer pratar samtidigt och det sträcker sig över flera rader, presenteras deras tal omlott på varannan rad. Med hjälp av hänvisning till personen och en pil (till exempel, (M) →) förtydligas vem det är som fortsätter tala på den aktuella raden.
- Dubbla parenteser (till exempel, ((skrattar)) eller ((The audience is cheering))) betyder att det är något särskilt som händer som inte sägs med ord eller bokstäver.
- En enkel och tom parentes i texten (till exempel, ()) markerar att det är något som sägs som är otydligt eller svårt att höra i videoklipppet.

Jag har numrerat varje rad i transkriberingarna. Det gör att de repliker jag tar fram och diskuterar närmare i analysen är lätta att hitta i sitt sammanhang i de fulla transkriberingarna, som är bifogade som bilagor i slutet av uppsatsen.

Analysmetod

För att analysera hur fakta konstrueras i de tre valda sekvenserna använde jag mig, som nämnts ovan, av diskursanalytisk metod i Potters anda. Jag avstod från den detaljerade transkriberingen och kunde därför inte vara lika grundlig och djupgående som Potter. För att kunna genomföra analysen i praktiken kodade jag materialet för hand, istället för att koda genom dataprogrammet Atlas.ti. Jag valde bort dataprogrammet för att mitt material är relativt litet, det rör sig om tre ganska korta sekvenser som har transkriberats och ett fåtal koder, varför det blev enkelt att koda för hand. Genom att koda för hand kunde jag komma nära

materialet utan att ta omvägen via dataprogrammet. Jag började med att färgkoda materialet, vilket innebär att jag markerade de ord, satser eller längre citat som var relevanta för min frågeställning. De koder jag använde i bearbetningen av datamaterialet var de potterska begrepp som presenterades ovan, vilket innebär att jag vid kodningen letade efter sådant som motsvarade de nämnda begreppen. Efter att ha kodat det som var relevant i transkriberingarna kunde jag räkna hur många gånger en viss kod användes, vilket därmed kunde implicera att den var vanligast förekommande som faktakonstruktionsteknik i de valda sekvenserna. Därefter kopplade jag samman de koder som passade ihop, mot bakgrund av Potters egen kategorisering, i ett något färre antal områden.

Tillsammans med kodningen av de potterska begreppen hade jag hela tiden Goffmans teori om ansikte och det dramaturgiska perspektivet i åtanke. Samtidigt som jag kodade materialet analyserade jag vad respektive kod hade för betydelse i försöken att bevara ansiktet. Allt eftersom genomläsningen av materialet pågick gjorde jag kommentarer i materialet då jag noterade någonting särskilt angående ansiktsarbetet. Efter att kodningen var avslutad och koderna räknade gick jag tillbaka till materialet och analyserade orsaken till varje kods förekomst och dess koppling till aktörernas pågående ansiktsarbete. Resultatet av denna analys återfinns nedan, under rubriken med samma namn.

Angående metoden vill jag notera ytterligare en aspekt: där diskursanalys används behövs en reflexiv hållning angående de diskurser som påverkar forskaren.⁵¹ I detta arbete konstruerar jag som forskare fakta på liknande sätt som aktörerna gör i den utvalda empirin. Jag väljer vissa ord och uttryck i denna uppsats och konstruerar fakta på ett sätt som ger trovärdighet till mina beskrivningar av verkligheten, och därmed även till min studie. Så gör även forskare som använder kvantitativ metod; fakta konstrueras på ett sätt som ger trovärdighet till studien och dess resultat även om det i viss mån döljs bland statistiska siffror och tabeller. Jag vill bevara mitt ansikte och fasad som socialpsykologisk student på C-nivå och använder därför konstruktioner som stödjer mig. Detta är både hopplöst och fruktlöst att försöka undvika, varför jag framför allt har hanterat denna aspekt genom en medvetenhet och försiktighet vid uppsatsens författande. Exempelvis är det lätt att förstärka betydelsen av det jag som forskare har kommit fram till i studien, varför jag har försökt att vara neutral och undvikit att använda kraftfulla ord som implicit ger resultatet mer vikt än det förtjänar. I analysen har jag till exempel varit noga med att förhålla mig neutralt till aktörerna i de aktuella sekvenserna och varit uppmärksam på när mitt eget perspektiv har påverkat tolkningen av resultatet. En dylik medvetenhet och reflexiv hållning kan minska risken för en alltför allvarlig snedvridning av fakta, även om fullständig neutralitet dock är omöjligt – jag kan inte helt undvika de diskurser och normer som styr mig eftersom de är integrerade delar av mig.

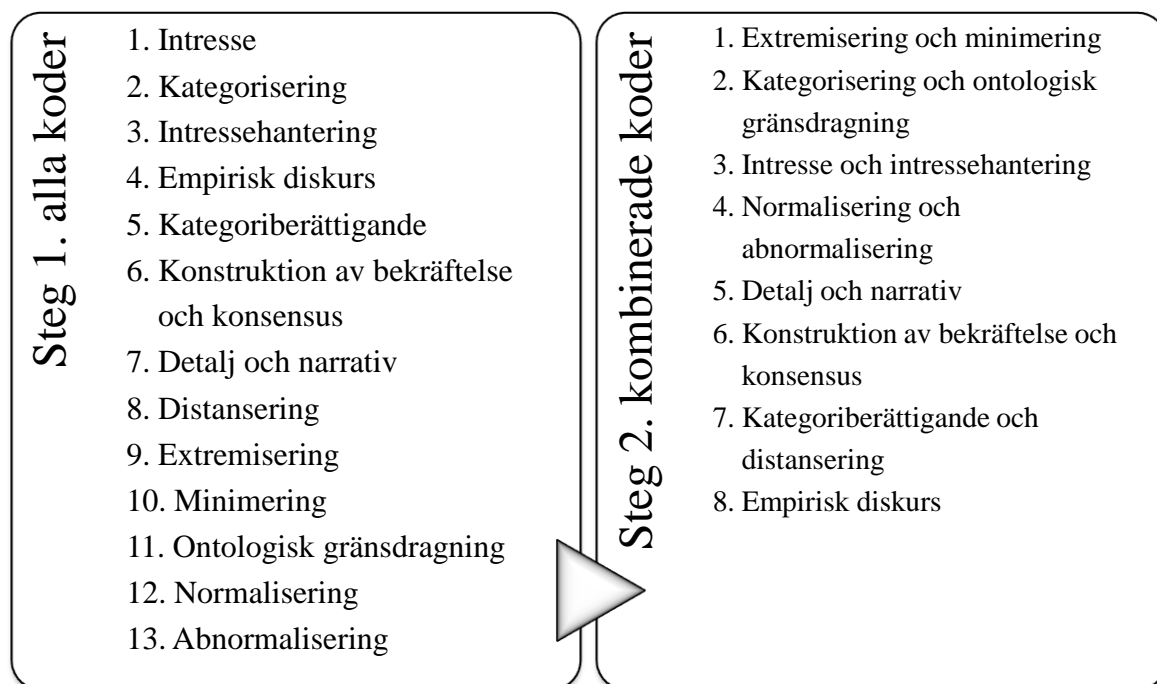
⁵¹ Börjesson, *Diskurser Och Konstruktioner*, 25.

Resultat och analys

Kodningen av de transkriberade videoklippen visar att vissa tekniker för konstruktion av fakta är mer vanligt förekommande än andra. Extremisering är det begrepp som är kodat flest gånger, vid 32 tillfällen. Därefter följer ontologisk gränsdragning som är kodat 25 gånger. Den tredje vanligaste koden är minimering som förekommer 17 gånger. Extremisering och minimering samt ontologisk gränsdragning är därmed de tekniker för faktakonstruktion som kan ses som viktiga i situationer där det finns en stor risk att tappa ansiktet.

Därefter följer ett antal koder som förekommer ungefär lika ofta, mellan 11-15 gånger. Det är intressehantering, detalj och narrativ, kategorisering, konstruktion av bekräftelse och konsensus samt normalisering. Detta är tekniker för faktakonstruktion som alltså är ganska vanliga och används relativt ofta. De begrepp som förekommer mer sällan (två-sju gånger) är intresse, kategoriberättigande, distansering, abnormalisering och empirisk diskurs. Dessa tekniker för konstruktion av fakta kan således ses som ovanliga i situationer där det finns en stor risk att tappa ansiktet.

Koderna kan kopplas ihop med varandra och därmed bli till åtta områden:

Här nedan kommer jag att gå in på varje område och analysera det djupare, för att reda ut vad det innebär och har för betydelse i de aktuella situationerna. Begreppen har ordnats i en sluttande ordning så att de viktigaste kommer först, det vill säga de begrepp som har kodats flest gånger.

Samtidigt som jag går igenom resultatet av den diskursanalytiska kodningen kommer jag att göra kopplingar till Goffmans begrepp, för att hans teori är relevant för varje begrepp. Det är

just studiet av sambandet mellan faktakonstruktionen och ansiktsarbetet som är mitt syfte varför det sambandet kommer att genomsyra resultat- och analysdelen. Att dela upp teorierna i resultatet vore kontraproduktivt. I den löpande texten kombineras således analysen av de potterska begreppen med en analys av dess betydelse för aktörernas ansiktsarbete, mot bakgrund av teoridelen ovan.

Extremisering och minimering

Extremisering och minimering kodades ofta, 32 respektive 17 gånger sammanlagt i de tre transkriberingarna. Extremisering och minimering innebär att en representation av verkligheten byggs upp och konstrueras på ett sätt som gör värdet av en beskrivning stark eller svag, antingen genom extremisering då något förstärks genom språket eller genom minimering då något försvagas genom språket. I de tre videoklippen förekommer framför allt extremisering ofta. Det är vanligast i debatten mellan Maud Olofsson och Jimmie Åkesson men även Chloe Victoria använder sig mycket av extremisering.

Extremisering och minimering är enkla tekniker att använda sig av vid konstruktion av fakta vilket kan förklara varför de är så vanliga – det är lätt att lägga in ett förstärkande eller försvagande ord i en beskrivning och det går snabbt, ingen separat utläggning behövs. Det är exempelvis enkelt att lägga till ”jätte” innan ett adjektiv (till exempel jättebra) för att öka dess styrka, eller att försvaga värdet genom att till exempel addera ”inte alls” (till exempel inte alls bra). Enkelheten sker inte heller på bekostnad av funktionen – extremisering och minimering är slagkraftiga språkliga verktyg som kan hjälpa personen bakom beskrivningen att konstruera verkligheten på ett effektivt sätt.

Maud Olofsson använder en metod för extremisering som återkommer genom hela debatten, nämligen att hon gång på gång påpekar vad som är det *värsta* med Jimmie Åkesson och det han säger:

46. M: Mm... Det som jag tycker är det värsta med dig, det är att du kollektivt bestraffar

47. → en hel grupp människor.⁵²

Hon skulle ha kunnat avstå från den första satsen och bara sagt att Jimmie kollektivt bestraffar en hel grupp människor, men istället lägger hon till att hon tycker att detta är det värsta med honom. Extremiseringens funktion är här att förstärka det som kommer i den andra satsen; Maud betonar det som någonting extra viktigt, som det värsta, och hon gör det därmed också tydligt att hon inte tycker att det är positivt att kollektivt bestraffa en hel grupp människor. Genom att använda det negativa ordvalet ”kollektivt bestraffa”, och genom att betona detta som det värsta med honom, skapar Maud en extrem person av Jimmie vars tankar inte bör tas på allvar. Notera även att hon säger att det är en *hel* grupp människor – ordet *hel* får en förstärkande effekt då gruppen verkar vara större än om ordet *hel* inte lagts till, och det insinuerar att Jimmie bestraffar många oskyldiga i samma veva.

⁵² Transkribering 2, rad 46-47

Chloe Victoria uppvisar även hon ett tydligt exempel på extremisering:

25. C: How I've prepared?

26. J2: Yeah.

27. C: Just, same as always, just singing every chance I can get everything I'm doing I am

28. → singing it. Even when I'm talking half time I'm singing.⁵³

Hon använder sig av förstärkningar såsom ”always”, ”every chance” och ”everything”.⁵⁴ Hon säger att till och med när hon pratar halva tiden så sjunger hon. Med hjälp av extremisering konstruerar Chloe Victoria fakta på ett sätt som får juryn att förstå att hon verkligen tycker om att sjunga och att hon gör det väldigt ofta. Extremisering fungerar därmed i detta fall via en överdrift; det är inte troligt att hon i praktiken sjunger halva tiden när hon pratar, men beskrivningen fungerar ändå eftersom att hon låter juryn förstå att hon sjunger *ofta* och *gärna*, vilket tycks vara syftet med beskrivningen. Dock avslöjar hon att hon inte har gjort något särskilt för att förbereda sig för just denna audition, i och med att hon säger ”same as always”. Genom att då berätta hur otroligt ofta och mycket hon sjunger försöker hon dölja att hon inte har något särskilt svar på frågan om hur hon har förberett sig för den aktuella situationen. Att tillämpa extremisering blir då ett sätt att kompensera en bristande del genom att förstärka och betona en annan. Chloe Victorias till synes valda linje är att hon är duktig på att sjunga, att hon kommer att bli popstjärna en dag, varför hon är tvungen att försöka bevara det ansikte som är sammankopplat med just den linjen. Den linje hon har valt är hög och riskabel; en högre linje är svårare att upprätthålla och att bryta mot den blir allvarligare för ansiktet än med en lägre, mer försiktig linje. Att i det här fallet bara säga att hon inte har förberett sig skulle stå i kontrast till den linje hon har slagit sig in på och antas följa, vilket kan leda till att hon tappar ansiktet och att hennes fasad genomskådas som falsk. Chloe Victoria använder sig därför av extremisering för att kunna upprätthålla linjen i sin strävan att bevara ansiktet.

Blondinbella är den som använder sig allra mest av minimering i de tre sekvenserna, vilket beror på att hon vill minimera värdet av sin alkoholkonsumtion och förminska allvaret i anklagelserna som är riktade mot henne. Här är ett exempel på hur Blondinbella konstruerar fakta genom minimering:

27. B: Jag dricker väldigt väldigt säll[an]. Och när jag dricker så är det ett glas vin till

28. J: [Mm].

29. (B) → maten, och det är liksom [nån gång i månaden].

30. J: [Vad sa du, vad är det] i det glaset sa du?

31. B: A, ett glas vin, nån gång i månad[en till maten].

32. J: [Ah... mm].⁵⁵

Blondinbella säger att hon dricker väldigt, väldigt sällan,⁵⁶ vilket är ett uppenbart sätt att minimera tyngden av hennes alkoholvanor. För att ge ett konkret stöd åt sin beskrivning

⁵³ Transkribering 3, rad 25-28

⁵⁴ Ibid. rad 27-28

⁵⁵ Transkribering 1, rad 27-32

⁵⁶ Ibid. rad 27

berättar hon därför *hur* sällan det faktiskt är; att det bara sker någon gång i månaden. Inte nog med det, hon förtydligar att det då bara rör sig om ett glas vin till maten, alltså inte några stora mängder alkohol i samband med fest. Genom att hon säger att det är till maten ger hon sken av att vinet endast är en måltidsdryck som hon intar för att det passar bra till det hon äter, vilket implicerar att det inte är alkoholen som är syftet med vindrickandet utan att det är den gastronomiska njutningen som ligger bakom valet av vin i glaset. En bild av ett sällskap som konverserar över en middag målas upp, till skillnad från bilden av ett gäng ungdomar som är ute och festar. Funktionen hos denna minimering är att Blondinbella konstruerar fakta på ett sätt som får det att verka som att det inte finns någon ungdomsalkoholism hos henne att tala om överhuvudtaget. Tvärtom tycks hon vara ovanligt försiktig med alkoholen, hon dricker inte ens på fest, varför hon istället snarare borde bli beundrad för sin återhållsamhet.

Blondinbella minimerar alkoholkonsumtionen till något som sker sällan, i samband med mat, för att justera informationen om hennes alkoholvanor på ett sätt som gör den förenlig med hennes ansikte. Hon konstruerar verkligheten så att den blir trovärdig med anledning av hennes fasad som en bra förebild för unga människor. Att minimera alkoholvanorna är ett aktivt ansiktsarbete som görs med förhoppningen om att kunna bevara ansiktet. Hon försöker försvara sig från den konstruktion av fakta som Janne Josefsson gör, eftersom hans agerande medför ett allvarligt hot mot hennes ansikte. Gång på gång ifrågasätter han hennes linje och fasad och är kritisk mot de konstruktioner hon gör i sina beskrivningar av verkligheten. Det är tydligt att det Janne säger inte är helt förenligt med den linje Blondinbella följer, och därför är han hotande för hennes ansikte:

43. B: Det är fel men j- det måste vara... jag tror att- jag är inte den enda ungdomen

44. → under arton år som] testar alkohol.

45. J: [Mm].

46. → Men du är en förebild, vad ska jag säga... din blogg visar sig något helt annat.⁵⁷

Janne hänvisar här direkt till Blondinbellas fasad och påpekar att det hennes blogg visar inte stämmer överens med hennes fasad som förebild.⁵⁸ Han antyder att Blondinbella har en roll som skiljer sig från de flesta ungdomar och att den fasad hon har inte passar ihop med alkoholdrickande. Efter att Janne har hänvisat till Blondinbellas fasad som förebild presenterar han några bilder på henne med vinglas och läser upp några utdrag ur hennes blogg då hon skrivit om alkohol. För att kunna bemöta detta måste Blondinbella antingen förneka de uppgifter som Janne lämnar och hävda att de är falska, eller konstruera fakta på ett sätt som gör de nya uppgifterna möjliga att integrera i hennes linje. Blondinbella valde det senare alternativet i denna sekvens och hon använder bland annat minimering som verktyg för att lyckas med sin faktakonstruktion som försvarar ansiktet och ger ett framträdande som överensstämmer med fasaden. Blondinbella tappar inte ansiktet i denna situation utan hon lyckas med att konstruera fakta på ett sätt som får informationen om hennes alkoholvanor att bli integrerad i hennes linje, varigenom hon kan undvika att hamna i fel ansikte. Här är ett

⁵⁷ Transkribering 1, rad 43-46

⁵⁸ Ibid. rad 46

exempel på hur hon i just denna replikväxling bemöter informationen och minimerar den för att kunna integrera den i sin linje:

56. **B:** Det här är ett utdrag från [en blogg] på tre års tid jag bloggat.

57. **J:** [Jaja].

58. **B:** Det här är några dagar nu under sommaren. Sommar då

59. → man kanske är ute lite mer än vanligt, eh... men bloggen har a- den bild som

60. → man ser där, visar inte innehållet i min blogg. Jag dricker väldigt sällan och jag

61. → kanske inte är världens bästa förebild gällande alkohol, men jag ser mig ändå som

62. → nå- bättre än någon annan. För, jag tycker att det är fel att man dricker, det ska vara

63. → artonårsgräns och det är skadligt men, vi måste se till verkligheten. Ungdomar

64. → dricker, vi kommer inte kunna st- eh, stoppa det. Därför ser jag mig själv som en

65. → bättre förebild än andra tjejer som bloggar, just för att [jag] kommer aldrig hem

66. **J:** [Mm].

67. (B) → beru[sad]⁵⁹

Extremisering och minimering verkar således vara tekniker för faktakonstruktion som mycket tydligt kan antyda eller blottlägga vilket perspektiv beskrivningens producent har. Att titta på hur dessa tekniker används kan vara ett lätt sätt att upptäcka vad en person gör för att försöka bevara sitt ansikte. Extremisering och minimering kan fungera som indikatorer på vilken riktning en person har med sitt ansiktsarbete, exempelvis om den försvarar sig från någon otillbörlig information om sig själv eller kämpar för att inkludera något i sin aktuella linje. Teknikerna används således av personer för att konstruera verkligheten på ett sätt som är förenligt med det egna ansiktet.

Kategorisering och ontologisk gränsdragning

Ontologisk gränsdragning är, som nämnts ovan, den kod som förekom näst flest gånger (25 gånger). Begreppet handlar om hur någonting konstrueras som viktigt medan annat bortses från. Ontologisk gränsdragning kan kopplas samman med kategorisering. Kategorisering som kod förekommer mer sällan, tolv gånger, men är egentligen ett aktuellt begrepp i alla språkliga praktiker. Det är en handlingsinriktad typ av konstruktion som handlar om *hur* beskrivningar används, vilket sker genom att karaktären hos någonting bildas. Kategorisering och ontologisk gränsdragning berör således hur världen kategoriseras genom att exempelvis likheter och skillnader påpekas eller att vissa saker nämns medan andra förblir utsagda. Genom dessa tekniker för faktakonstruktion kopplas vissa saker ihop vilket får samband och associationer att bildas samtidigt som avstånd och gränsdragningar skapas.

Ontologisk gränsdragning är en vanlig teknik för faktakonstruktion i och med att den ständigt är aktuell i konversationer; vi väljer att säga vissa saker medan vi låter bli att säga andra, och vi använder särskilda ord och fokuserar på särskilda aspekter medan vi bortser från andra. Detta sker i princip varje gång vi säger något. Dock är ontologisk gränsdragning som begrepp framför allt användbart vid tillfällen då det är mer tydligt att en person väljer att ge vikt åt

⁵⁹ Transkribering 1, rad 56-67

eller fokusera på något specifikt medan något annat synbarligen inte uttrycks. Ontologisk gränsdragning i den meningen förekom flest gånger i debatten mellan Maud Olofsson och Jimmie Åkesson. Att koden är så vanlig i just detta klipp beror på att debattörerna bland annat undviker att svara på frågor som den andra parten ställer, eller väljer att ställa vissa frågor för att styra in samtalet på ett särskilt område.

I debatten med Blondinbella använder Robert Damberg ontologisk gränsdragning på ett tydligt sätt i detta exempel:

80. R: Mm. Eh... och det är klart att- att hon använder ju sin blogg till en massa andra bra

81. → saker, till exempel nu... det här anorexia och bulimiinitiativet som du har tagit, det

82. → är ju klockrent liksom. Och det är klart att... jag personligen kan tycka att det vore

83. → kul om- om hon kunde använda bloggen till att liksom... ah, framställa nyktert

84. → festande som något lite mer positivt liksom. Eh... det vore kul. Eh... men jag

85. → skulle säga att alkohol är inte ett ungdomsproblem eller e- ett Blondinbellaproblem,

86. → alkohol är ett vuxenproblem.

87. J: Ja det vet vi ju, det är ju inte det vi diskuter[ar nu], nu är de- det [det här].⁶⁰

I början av repliken väljer Robert att låta bli att nämna Blondinbellas alkoholkonsumtion och tar istället upp andra saker som hon skriver om, utan egentlig koppling till det debatterade ämnet.⁶¹ Därefter tar han dock upp alkoholfrågan, men väljer att låta bli att lägga upp det som hård kritik mot Blondinbella utan formulerar istället en vagare önskan om att hon skulle kunna vinkla bloggen i en liten annan riktning (Robert använder sig av minimering här).⁶² Den ontologiska gränsdragningen är sedan mycket tydlig när Robert uttryckligen säger att han inte ser alkohol som ett ungdomsproblem eller ett Blondinbellaproblem, utan ett vuxenproblem.⁶³ Han undviker här att tala om Blondinbellas personliga alkoholkonsumtion som debatten framför allt handlar om, vilket Janne Josefsson direkt påpekar.⁶⁴ Robert väljer istället att lägga vikt vid vuxnas alkoholvanor. På så sätt konstruerar han Blondinbellas alkoholvanor som mindre viktiga, medan hans konstruktion av fakta (genom ontologisk gränsdragning) gör vuxnas alkoholkonsumtion till en viktigare fråga. Därmed minimerar han Blondinbellas betydelse i sammanhanget samtidigt som han förstärker hennes betydelse i ett annat sammanhang (anorexi och bulimi).

Ontologisk gränsdragning kan på detta vis användas för att flytta fokus från någonting till något annat som ses som viktigare av beskrivningens producent. I detta fall fungerar Roberts användning av ontologisk gränsdragning som ett bistånd i Blondinbellas försök att bevara sitt ansikte. Han hjälper henne genom att i viss mån bortse från det som är skadligt för hennes ansikte och fasad. Istället väljer han att ta upp de andra bra sakerna som Blondinbella har tagit upp, ett inlägg som höjer värderingen av hennes ansikte. När han nämner hennes alkoholbeteende gör han det på ett minimerande sätt som mildrar hotet mot hennes ansikte. Slutligen flyttar han helt och hållet ansvaret för problemet från Blondinbellas axlar till de

⁶⁰ Transkribering 1, rad 80-87

⁶¹ Ibid. rad 80-82

⁶² Ibid. rad 82-84

⁶³ Ibid. rad 84-86

⁶⁴ Ibid. rad 87

vuxnas, vilket är en konstruktion som indikerar att informationen om hennes alkoholvanor överhuvudtaget inte ska användas i värderingen av hennes ansikte. Roberts agerande i denna situation tydliggör att värderingen av ansiktet är en situationsbetingad och gemensam angelägenhet som samtliga närvarande är delaktiga i. I denna sekvens följer Janne en linje som innebär ett hot mot både Blondinbellas och Roberts ansikten, medan Blondinbella är aktivt engagerad i sitt eget ansiktsarbete i faktakonstruktionen och Robert bistår henne samtidigt som han konstruerar fakta för att bevara sitt eget ansikte och sin trovärdighet.

Här är ett exempel på hur Maud och Jimmie tillämpar ontologisk gränsdragning då de väljer att prata om vissa saker men inte andra. I detta stycke har det gått så långt att de har till synes helt olika konversationer utan koppling till det den andra parten säger:

179. **J:** [Kan man-...] [Ka... kan man
 180. (M) → du, stå för dina egna åsikter] själv. Dom är så- dom är [så främmande från
 181. (J) → kandidera för Centerpartiet och föres-...] [Jag förstår inte varför
 182. (M) → det jag står för].
 183. (J) → det är så svårt att] svara på den frågan. Kan man företräda Centerpartiet och
 184. → förespråka särslagstiftning för muslimer?
 185. **M:** Nämen det som är viktigt är ju... om människor kommer hit till vårt land, så
 186. → mås[te man väl kunna få, få vara, kan man få ha moskéer, ska man få ha...
 187. **J:** [Kan man det eller inte? Kan du inte bara svara på frågan? Jag menar att det
 188. (M) → det är väl klart att man måste få ha traditioner] med sig, som man får ha
 189. (J) → är väsentl... det är väsentligt att... det är väsen...]
 190. (M) → [också i Sverige].⁶⁵

Här är det tydligt att Jimmie Åkesson gång på gång försöker styra in samtalet på Mahmut Aldebe och hans förespråkande av särslagstiftning för muslimer. Han väljer att prata om det och underlåter sig att bemöta Maud Olofssons kommentar om att Jimmie ska stå för sina egna åsikter.⁶⁶ Han försöker på så sätt få Maud att följa den linje som Jimmie har valt. Maud försöker dock byta samtalsämne och börjar tala om något som hon tycker är viktigt trots Jimmies försök att få henne att svara på frågan om särslagstiftning.⁶⁷ På detta sätt kan man, genom att använda sig av ontologisk gränsdragning, ge vikt åt vissa saker som man väljer att nämna medan andra saker bortses från genom att de inte blir yttrade. I denna sekvens är det som att parterna har varsin linje som de har bestämt på förhand, som de följer utan att anpassa sig särskilt mycket till vad den andra personen säger. Jimmie har bestämt att han ska prata om Mahmut Aldebe som förespråkar särslagstiftning för muslimer medan Maud Olofsson har bestämt sig för att prata om de mer ideologiska frågorna. Genom hela debatten följer de sina formulerade linjer vilket leder till en bristande flexibilitet och anpassningsförmåga i samtalet. Det kan bero på att de båda parternas linjer inte tycks vara utformade i den aktuella situationen med hänsyn tagen till den andra personens agerande, utan istället verkar vardera partens linje vara en aktivt vald ståndpunkt redan innan situationen äntrats. I social interaktion är linjen något som de andra närvarande uppfattar att individen följer, och de bemöter därmed individen med hänsyn tagen till dennes linje eller ståndpunkt – ett bemötande som individen

⁶⁵ Transkribering 2, rad 179-190

⁶⁶ Ibid. rad 180

⁶⁷ Ibid. rad 185

därför måste ta i beaktande och anpassa sig efter. I denna debatt tycks problem uppstå då de båda parterna misslyckas med att värdera och bemöta den andres linje. Fortsättningsvis verkar de misslyckas med att ta hänsyn till den andres bedömning av den egna linjen och därmed även till den andres agerande. Därför inträffar det gång på gång att de båda parterna verkar ha helt olika konversationer utan direkt koppling till det den andra säger. Riktigt så är det förstås inte, social interaktion är situationsspecifik och samtliga närvarande är del av en särskild helhet där varje beståndsdel måste ses i ljuset av kontexten. Det är också synligt i utdraget ovan där Jimmie avbryter och upprepar sig själv på grund av att han blir distraherad av Maud som talar samtidigt.⁶⁸ Trots det får ontologisk gränsdragning i detta fall som konsekvens att debattörerna verkar föra två olika och sinsemellan oberoende samtal.

Nu lämnar jag ontologisk gränsdragning och går in på kategorisering. Kategorisering handlar kort sagt om hur världen grupperas; olika saker placeras i olika fack och vissa grupper tillskrivs vissa särskilda egenskaper. Koden förekom inte särskilt ofta i de tre sekvenserna, inte alls i klippet med Chloe Victoria, fyra gånger i klippet med Blondinbella och åtta gånger i klippet med Maud och Jimmie. Blondinbella använder sig av kategorisering när hon konstruerar en kategori av hur vanliga sjuttonåriga tjejer är, framför allt angående vilket slags alkoholbeteende de har. Kategoriseringens funktion i detta fall är att Blondinbella konstruerar en bild av att hon skiljer sig från de övriga personerna i gruppen och deras typiska attribut, för att på så sätt kunna hävda att hon själv är bättre än de andra och att hennes beteende därför är mer försvarligt. Här är ett exempel på hur Blondinbella konstruerar fakta för att ses som en bättre förebild för unga tjejer än andra sjuttonåringar:

109. B: Bloggen visar ju... min verklighet, och jag är en förebild, vet jag... och jag

110. → känner att ska jag hitta på, och va nån annan och säga att nej men, alkohol

111. → existerar inte, vi ungdomar dricker inte, och så är det absolut inte. Jag vill ju va

112. → faktiskt en riktig förebild, och en förebild som faktiskt är trovärdig, nån som

113. → skulle va en ungdom själv. Men jag är inte... den- den typiska sjuttonåriga tjejen

114. → som drick[er, f]ör dom konsumerar mycket mycket mer än vad jag själv gör.

115. J: [Mm].⁶⁹

I denna replik konstruerar Blondinbella initialt en kategorisering av ungdomar som grupp, och hon tillskriver gruppen en egenskap: alkoholdrickande.⁷⁰ Hon kategoriserar samtidigt sig själv som en medlem av gruppen, vilket synliggörs med formuleringen ”vi ungdomar”.⁷¹ Hon konstruerar sig själv som en förebild som verkar inom den kategoriserade gruppen ungdomar, och just på grund av sin tillhörighet till denna grupp kan hon försvara sin fasad som förebild, trots alkoholdrickandet. Genom kategoriseringen som hon själv här konstruerar blir verkligheten skapad på ett sådant sätt att det är försvarbart att dricka alkohol. På så sätt kan Blondinbella integrera alkoholkonsumtionen i sin fasad och därmed bevara sitt ansikte. Sedan förstärker hon sin beskrivning genom extremisering, då hon säger att de andra i kategorin

⁶⁸ Transkribering 2, rad 179, 189

⁶⁹ Transkribering 1, rad 109-115

⁷⁰ Ibid. rad 109-111

⁷¹ Ibid. rad 111

sjuttonåriga tjejer ”konsumerar mycket mycket mer” alkohol än hon gör.⁷² Genom detta tillvägagångssätt kategoriserar Blondinbella gruppen ungdomar och gruppen sjuttonåriga tjejer, hon kategoriserar sig själv som en del av dessa grupper, och till sist konstruerar hon sig själv som bättre än de andra i den senare gruppen. I den kategoriska jämförelsen kan Blondinbella försvara sin egen fasad som en god förebild, trots sitt alkoholdrickande. Hennes linje är således att hon är en del av gruppen med allt vad det innebär, men att hon skiljer sig lite grann från de andra och därmed kan vara en förebild.

I klippet med Maud Olofsson och Jimmie Åkesson används kategorisering i synnerhet med syftet att stärka den egna åsikten och de egna argumenten. Eftersom det är en politisk debatt står parternas professionella fasad på spel, i bägges egenskap av att vara partiledare. Genom att hävda sin rätt och komma med trovärdiga argument i sin konstruktion av fakta kan de försvara sin fasad. Ett exempel på kategorisering kan tas från Jimmie Åkessons konstruktion av vad en riktig svensk är:

- 89. J:** Genom att anpassa sig till det svenska samhället, genom att inte ställa den här typen
90. → av krav på sär rättigheter och sär lagstiftning, som Centerpartiets Mahmut Al[debe
91. P: [O- och
92. (J) → till exempel].
93. (P) → vad är det a]tt vara riktig svensk då?
94. J: Att vara riktig svensk är ju för det första att man har en övervägande svensk
95. → identitet, att man anpassar att de- eh- att man anpassar sig till svenska normer och
96. → värderingar, att man anpassar sig till svenska lagar och... att man försöker förstå
97. → sig på det svenska alkoholsystemet och så vidare.⁷³

I den första repliken förklarar Jimmie hur muslimer (en kategorisering) kan bli accepterade i Sverige. Därefter ställer programledaren frågan om vilka egenskaper Jimmie anser att kategorin ”riktig svensk” är förknippade med, och ber därmed Jimmie att göra en kategorisering genom att beskriva en kategori.⁷⁴ Jimmies svar på frågan handlar följaktligen om en renodlad kategorisering.⁷⁵ Samtidigt som han kategoriserar ”riktiga svenskar” konstruerar han de andra, muslimer, som motsats till definitionen av riktiga svenskar. Därmed skapar han en motsättning grupperna emellan. Observera dock att det döljer sig flera olika underkategoriseringar i denna replik – han nämner ”en övervägande svensk identitet” vilket är en kategori med vissa egenskaper, han nämner ”svenska lagar” vilket är en kategori, liksom kategoriseringarna ”svenska normer och värderingar” och ”det svenska alkoholsystemet”. Varje kategorisering är förknippad med särskilda associationer som är socialt skapade genom faktakonstruktion.

⁷² Ibid. rad 113-114

⁷³ Transkribering 2, rad 89-97

⁷⁴ Ibid. rad 93

⁷⁵ Ibid. rad 94-97

Intresse och intressehantering

Intresse och intressehantering handlar om att en aktör har en insats och ett intresse av att konstruera en viss beskrivning, och tillämpningen av intressehantering görs för att undvika att beskrivningen blir underminerad av den anledningen. I och med att intresse, liksom kategorisering, är en handlingsinriktad beskrivning är begreppet ständigt aktuellt vid konstruktion av fakta – i princip alla beskrivningar görs med anledning av producentens intresse i att formulera beskrivningen på just ett sådant sätt. I detta fall har intresse dock kodats de gånger då aktörens intresse är öppet och synligt. Koden intresse förekom ett fåtal gånger i de tre sekvenserna, endast vid sex tillfällen och bara i videoklipppet med Chloe Victoria. Intressehantering förekom lite oftare; 15 gånger fördelade på de tre sekvenserna.

I klippet med Chloe Victoria är intresset synligt vid flera tillfällen. Chloe Victoria har ett intresse i att framföra sin sångfärdighet på ett bra sätt för att kunna gå vidare i programmet, vilket hon blottar genom att bland annat säga ”please” då hon ber juryn om att få en ny chans. Ett exempel på hur Chloe Victoria visar sitt intresse kan fås från detta utdrag:

85. J1: Listen. We’re going to vote, and I’m going to start it off, and I’m going to say no.

86. C: Oh no, I’m... I can sing I know I’ve ruined it today but I honestly can sing.

87. ((The audience is making noise))

88. C: Come on man, don’t be tight this is my life it’s- [it’s a laugh for someone else but

89. J2: [Chloe... Chloe... Chloe... shut up

90. (C) → it’s my life].

91. (J2) → for one se]cond... and just listen.⁷⁶

Chloe Victoria blottlägger helt och hållet sitt intresse då hon synliggör sin insats i situationen – hon blir sårad av publikens ljudliga reaktioner och indikerar att detta är allvar för henne, att det handlar om inget mindre än hennes liv.⁷⁷ Hon står där för att hon har ett livsavgörande intresse i situationen, hon är inte bara där för att ha kul eller roa andra. Här använder hon också ontologisk gränsdragning då hon för samtalen bort från just sångprestationen. I den här situationen har Chloe Victoria tappat ansiktet, hon är i fel ansikte på grund av att hon har misslyckats med att integrera sin bristande sångförmåga i den linje hon följer för tillfället. Att hon inte ens förberett sig för sin audition är också ett brott mot hennes linje. Interaktionsordningen blir då bruten och det är därför möjligt för Chloe Victoria att bete sig på oväntade sätt som inte hör till konventionen, som hon gör här då hon blottar sitt innersta och känslorna väller över inför kamerorna i ett TV-program. Hennes framträdande stämmer inte överens med hennes fasad och därför uppstår problem i situationen. Att avslöja vad som finns bakom fasaden är ingenting som görs lättvindigt, speciellt inte i situationer som denna då det verkligen rör sig om att stå på scen och inte backstage. Chloe Victorias intresse i konstruktionen av fakta lyser igenom eftersom hon är genomskådad, hon har tappat sitt ansikte och förlorat sin fasad. Hon förlorar lite av sin helighet och mystik i denna situation då hon blir avslöjad som en simpel person med lika enkla emotionella önskningar som kan härja fritt utan det skyddande ansiktet. I en sådan här situation, där intresset är knutet till

⁷⁶ Transkribering 3, rad 85-91

⁷⁷ Ibid. rad, 88, 90

djupa privata önskningar, verkar det vara mycket emotionellt och dramatiskt att tappa ansiktet. Det kan bero på att det är den personliga och privata fasaden som faller och inte den professionella, då den privata troligtvis har en mer känslomässig uppbyggnad.

Intressehantering blev som sagt kodat fler gånger än intresse. Det var lika vanligt i klippet med Chloe Victoria som i det med Blondinbella (sex gånger per klipp), men mer sällan förekommande i debatten mellan Maud och Jimmie (två gånger). Blondinbella använder sig framför allt av intressehantering när hon påpekar att hon tycker att det är fel att ungdomar dricker – om Blondinbella hade sagt att hon tycker att det är okej att ungdomar dricker hade beskrivningen mycket väl kunnat undermineras på grund av att det beror på hennes intresse, på att hon själv vill dricka. Istället visar hon att hennes försvar av sitt eget drickande inte beror på att hon tycker att det är okej att dricka som ungdom. Därmed tycks hon dölja och förminska sitt eget personliga intresse i drickandet.

Här kommer ett exempel på när Chloe Victoria använder sig av intressehantering:

65. J1: It's just not working, because you're- you're totally unprepared for the audition.

66. C: I know, but honestly yeah, I know I'm no- I'm not even I don't even wanna bring

67. → up- 'cause I don't wanna bring up excuses yeah but I'm going through a lot of

68. → things yeah, I've just got my boyfriend to six years...⁷⁸

Chloe Victoria hanterar sitt intresse genom att säga att hon inte vill komma med ursäkter/bortförklaringar men att hon går igenom mycket just nu, att hennes pojkvän precis dömts till sex år i fängelse.⁷⁹ Genom att säga att hon inte ville ta upp det, att hon inte vill komma med bortförklaringar, hanterar hon sitt intresse i att komma med en sådan bortförklaring. Hon förebygger risken att hennes förklaring undermineras som enbart beroende av hennes intresse, hon externaliserar beskrivningen till något utanför henne själv. Eftersom hon berättar att hon inte är intresserad av att komma med en bortförklaring, men nu känner sig tvungen att ta upp detta med fängelset på grund av situationen, försvarar hon sitt val att nämna det. Samtidigt får ursäkten/förklaringen mer tyngd och kan således inte avfärdas lika lättvindigt som utifall hon inte skulle ha använt sig av intressehantering. Hon är anklagande och ger jurymedlemmarna en del av ansvaret för sitt tappade ansikte. På liknande sätt är intressehantering en strategi för att konstruera fakta på ett sätt som gör en beskrivning svårare att underminera.

En trolig anledning till att Chloe Victoria i detta fall tar upp förklaringen med hennes pojkvåns fängelsevistelse är hennes ansiktstappande. Hennes fasad har genomskådats och hon tar till mer desperata strategier för att försöka bevara sitt ansikte och sin fasad som en duktig sångerska. Då hon tydligen inte kan försvara sin fasad genom att sjunga mer, eftersom det uppenbarligen inte går så bra för henne att sjunga för tillfället, tar hon till tekniker för konstruktion av fakta som kan hjälpa henne att ändå försvara sin fasad som en god sångerska. Genom att berätta att hon är otroligt nervös och att hon går igenom mycket i livet just nu

⁷⁸ Transkribering 3, rad 65-68

⁷⁹ Ibid. rad 66-68

försöker hon framhålla orsaker till varför hon inte verkar sjunga så bra, och konstruerar en bild av att hon skulle ha sjungit bättre om det inte vore för de tillfälliga omständigheterna. Det handlar inte längre bara om att sjunga utan om hela hennes liv, och juryn får en ny roll – ska de rädda eller förskjuta den här stackars människan som ber om nåd? Chloe Victoria kämpar på detta sätt för att integrera den framkomna informationen (om att hon inte verkar sjunga så bra) i sin aktuella linje, i försöken att bevara ansiktet. Dock misslyckas hon i denna situation med att integrera informationen i sin linje och hon tappar ansiktet – hon är i fel ansikte.

Normalisering och abnormalisering

Normalisering och abnormalisering kodades som två separata koder, men begreppen bygger på samma teknik för konstruktion av fakta. Tekniken innebär att vissa saker konstrueras som normalt och vanligt medan andra saker konstrueras som abnormalt och ovanligt. Normalisering och abnormalisering är således mycket likt kategorisering som diskuterades ovan. Normalisering kodades totalt tolv gånger och abnormalisering kodades fyra gånger. Koderna förekommer flest gånger i klippet med Blondinbella men inte alls i klippet med Chloe Victoria.

I klippet med Blondinbella används normalisering framför allt genom att hon konstruerar det som normalt att dricka alkohol när man är ungdom. På så sätt kan Blondinbella skydda sitt ansikte genom konstruktionen att det är naturligt att hon dricker alkohol ibland; det bör således inte uppfattas som någon spricka i fasaden. Detta går mycket in i kategoriseringen som nämndes ovan – Blondinbella kategoriserade gruppen sjuttonåriga tjejer och dess alkoholbeteende, en kategorisering som hon kombinerar och förstärker med normalisering. Att dricka alkohol blir därmed någonting normalt för henne i och med hennes tillhörighet till en viss kategori. I den aktuella situationen får Blondinbella till och med hjälp av Robert Damberg med normaliseringen, som i detta exempel:

90. J: [Så du] tycker att det är lite okej det här, i alla fall då eller?

91. R: Jag tycker väl att det är representativt i alla fall. Eh... sen så, så som sagt så vore

92. → det ju... roligare, eh... om- om det inte fanns någon alkohol alls, [eh...]⁸⁰

Robert säger uttryckligen att Blondinbellas alkoholkonsumtion är representativ, det vill säga *normal* för populationen.⁸¹ Följaktligen bistår Robert Blondinbella i arbetet med att bevara hennes ansikte, då han konstruerar hennes alkoholdrickande som normalt och i viss mån försvarligt och förståeligt. Därför bör hennes alkoholvanor inte hållas emot henne på bekostnad av hennes ansikte.

Genom att istället använda sig av abnormalisering som teknik för faktakonstruktion är det möjligt att beskriva någonting som udda och ovanligt. I sekvenserna används abnormalisering framför allt när personerna vill visa att de tar avstånd från någonting; de identifierar något

⁸⁰ Transkribering 1, rad 90-92

⁸¹ Ibid. rad 91

som bör avfärdas för att det är abnormalt. Blondinbella tillämpar exempelvis abnormalisering när hon säger att hon inte hade väntat sig att bli kontaktad av socialen, och att det var ”ganska märkligt”.⁸² Maud Olofsson påpekar att tanken om att införa sharialagar i Sverige är ”dumheter”.⁸³ Genom abnormalisering kan man försöka att konstruera fakta som något främmande som inte alls bör tas hänsyn till vid värderingen av ens ansikte, för att på så sätt kunna skydda sin linje från att brytas av den missgynnande informationen.

Detalj och narrativ

Detalj och narrativ kodades som en gemensam kod i de transkriberade videoklippen, för att de ofta används tillsammans. Tekniken handlar om att konstruera fakta genom en målade och detaljerad formulering av en beskrivning, då det kan öka trovärdigheten genom att en detaljkännedom kommer med en verklig upplevelse eller vetskap om någonting. Koden förekom totalt 16 gånger i de tre sekvenserna, alltså relativt ofta. Koden förekom ett fåtal gånger i klippet med Chloe Victoria och i Blondinbellas klipp, och flest gånger i klippet med Maud och Jimmie. Genom att använda detalj och narrativ gör personerna sina argument mer trovärdiga; det som är detaljerat är svårt att underminera om det saknas information som står i motsättning till det beskrivna. Jimmie Åkesson använder sig av detalj och narrativ som konstruktionsmetod när han detaljerat och målade berättar om hur det svenska samhället förändras av den muslimska gruppens påverkan:

75. J: Det- det vi ser idag och som jag sa, det är en successiv anpassning till den
76. → muslimska minoritetens krav på det svenska samhället, man... har på förskolor i
77. → Malmö slutat servera fläskkött. Vi får inte längre sjunga kristna psalmer i samband
78. → med skolavslutningen, till exempel Den blomstertid nu kommer. Svenska
79. → skolelever förvägras spela på skolavslutningen i kyrkan därför att det är kränkande
80. → för den muslimska minoriteten. Vi ser könssegregerad simundervisning på
81. → kommunala badhus därför att muslimer [anser att] bad- flickor och pojkar ska inte
82. P: [Men ni...]
83. (J) → bada tillsammans, [och så vidare och så vidare...]
84. P: [Men Jimmie Åkesson, du har] ju blivit motsagd på väldigt
85. → många av de här punkterna, där man säger att du har ingen grund för vad du säger,
86. → jag sjöng till exempel Den blomstertid nu kommer på den senaste skolavslutningen.⁸⁴

Jimmie är detaljerad i sin beskrivning; han kommer med konkreta exempel på händelser genom att ta upp platser såsom Malmö och badhus och benämna Den blomstertid nu kommer.⁸⁵ Han blir trovärdig och övertygande genom sin konstruktion då han verkar ha kunskap om det han säger och uttrycker fler än ett exempel. Hans konstruktion av fakta blir dock kritiserad och underminerad av programledaren som påpekar att han trots detalj och narrativ talar osanning – programledaren förstärker repliken genom att använda detalj och narrativ då hon berättar att hon själv nyligen sjungit den aktuella psalmen.⁸⁶

⁸² Ibid. rad 13

⁸³ Transkribering 2, rad 171-175

⁸⁴ Transkribering 2, rad 75-86

⁸⁵ Ibid. rad 75-83

⁸⁶ Ibid. rad 84-86

Blondinbella använder sig av detalj och narrativ när hon till exempel berättar om att hon är som alla andra men ändå lite annorlunda, hon är någon särskild. Chloe Victoria använder sig av tekniken när hon berättar att hon ska bli en popstjärna en dag. En detaljerad och målade beskrivning kan således styrka ens konstruktion av fakta så länge den inte blir genomskådad för att vara falsk – då finns det en risk att individen tappar ansiktet när denne utmålas som en falsk och lögnaktig person (såtillvida det inte redan är egenskaper som överensstämmer med individens linje).

Konstruktion av bekräftelse och konsensus

Konstruktion av bekräftelse och konsensus var en kod i analysarbetet. Konstruktionstekniken handlar om att en beskrivning görs trovärdig genom att fler än en person verkar ha liknande uppfattning om någonting. Koden förekom 13 gånger i de tre videoklippen, varav elva gånger i klippet med Maud och Jimmie och två gånger i klippet med Blondinbella. Vid flera tillfällen tillämpar Jimmie konstruktion av bekräftelse och konsensus på ett enkelt sätt genom att säga ”vi” istället för ”jag”. Han säger exempelvis att *vi* ser en successiv anpassning, att *vi* tvingas ge avkall och så vidare. Därmed verkar det som att det är något som hela samhället urskiljer, inte bara Jimmie själv. Det gör att han motverkar risken att beskrivningen blir underminerad för att det bara rör sig om hans egen åsikt. Programledaren i debatten använder sig av konstruktion av bekräftelse och konsensus flertalet gånger, genom att säga att det är många som har sagt emot Jimmie; det finns alltså en konsensus kring kritiken mot Jimmies uttalanden. Tekniken förekommer i klippet med Blondinbella då hon och Robert Damberg delar synen på att Blondinbellas alkoholvanor är normalt för henne i egenskap av ung kvinna.

Att använda konstruktion av bekräftelse och konsensus är därmed en teknik som kan minska risken att tappa ansiktet, då inte bara personen själv utan även andra parter blir beskrivningens producent. Genom att ta stöd av andra människor är det möjligt att skydda sitt ansikte bland deras, eftersom inte bara personens eget ansikte sätts på spel – vid underminering är det möjligt att hänvisa till de andras uppfattningar, att det alltså inte bara är något personen själv har hittat på utan att det måste stämma eftersom det är många som menar på samma sak. På så sätt kan ansiktet skyddas då ansvaret för påståendet fördelas över flera producenter vilket skapar ett slags skyddsnät för personens eget ansikte.

Kategoriberättigande och distansering

Kategoriberättigande var en kod i analysarbetet som totalt förekom tre gånger i de tre sekvenserna, och distansering som kod förekom två gånger. Anledningen till att dessa två koder kan kopplas samman är att det berör personer; kategoriberättigande handlar om att en persons trovärdighet kan vara större för att den tillhör en viss kategori, och distansering handlar om möjligheten att framföra ett påstående som någon annan är producent till och därmed ge ett sken av neutralitet. Dessa tekniker för faktakonstruktion förekommer dock

sällan i de tre sekvenserna. Ingen förekommer i klippet med Chloe Victoria, enbart kategoriberättigande förekommer i klippet med Blondinbella och båda tekniker används ett fåtal gånger i debatten mellan Maud och Jimmie.

Kategoriberättigande finns egentligen hela tiden i bakgrunden i de båda debattklippen; Blondinbella har kategoriberättigande i sin roll som populär bloggare, Robert Damberg som ordförande för Ungdomens nykterhetsförbund, Maud Olofsson som partiledare för Centerpartiet och Jimmie Åkesson som partiledare för Sverigedemokraterna. Dock har kategoriberättigande kodats i de fall då det görs en direkt antydning om en persons trovärdighet på grund av dennes kategoritillhörighet. I klippet med Blondinbella påpekar hon exempelvis att hon är en ungdom själv, varför hon kan ha viss kännedom om andra ungdomars alkoholvanor.

Kategoriberättigande kan kopplas samman med en persons fasad eftersom det är fasaden som kan ge en person ett särskilt kategoriberättigande. Därför är det viktigt att inte misslyckas med konstruktionen av fakta i de fall kategoriberättigande används, då en förlust av trovärdighet i en sådan konstruktion av fakta omedelbart skadar fasaden och avslöjar den som falsk. Framträdandet som görs för att kunna upprätthålla fasaden är konstant pågående i de tre klippet, då personerna är närvarande med anledning av sin fasad (framför allt i de två debatterna) och ständigt löper en risk att fasaden faller om de skulle misslyckas med att skapa trovärdighet i kategoriberättigandet.

Distansering är inte alls vanligt i de tre situationerna, vilket kan bero på att innehållet handlar om personerna själva – det förekommer knappt någon beskrivning som skulle kunna distanseras eftersom personerna talar om sitt eget agerande eller sina egna attityder. Enda tillfällena då distansering används är när Jimmie Åkesson försvarar sig mot rubriken till sin debattartikel, då han säger att det inte var han som skrev så utan att det var Aftonbladet som satte rubriken och tillskrev honom det som ett citat.⁸⁷ Genom att konstruera fakta på detta vis kan Jimmie skydda sitt ansikte från att skadas av den information som inte bör kopplas till honom själv.

Empirisk diskurs

Empirisk diskurs är en kod som nästan inte alls förekommer i de tre sekvenserna, endast två gånger. Empirisk diskurs används för att konstruera fakta som att det är något som finns objektivt ute i verkligheten, utan mänsklig inblandning. Att denna teknik är så sällsynt i de aktuella sekvenserna kan bero på liknande anledning som varför distansering är så sällsynt – personerna talar om sig själva, sitt agerande och sina attityder. Blondinbella använder empirisk diskurs då hon berättar att ”det kommer fram i bloggen” att hon dricker extremt sällan.⁸⁸ På så vis konstruerar hon bloggen som en extern verklighet som har bevis för hur saker och ting faktiskt är, trots att det ju är hon själv som har skrivit det som står i bloggen. En

⁸⁷ Transkribering 2, rad 7-8

⁸⁸ Transkribering 1, rad 99

av jurymedlemmarna (J2) i klippet med Chloe Victoria säger att ”for whatever reason she’s got to this place, she’s come here”.⁸⁹ Genom att uttrycka sig på det sättet verkar det vara någon extern anledning ute i verkligheten, liknande ödet, som ligger bakom att hon har tagit sig till audition. På så vis får jurymedlemmen det att verka vara andra saker i omlopp och en annan objektiv anledning bakom hans åsikt än hur Chloe Victoria sjunger för tillfället. Empirisk diskurs kan vara en metod för att skilja beskrivningen från ens person, och därmed ens ansikte, genom att konstruera något som naturligt verkligt utan mänsklig inblandning.

Avslutande diskussion

Syftet med studien var att undersöka hur faktakonstruktion genomförs i situationer där ansiktsarbetet är extra viktigt, det vill säga i situationer vilkas ansiktshotande karaktär medför en påtaglig risk för en eller flera aktörer att tappa sitt ansikte. Denna undersökning har kunnat synliggöra hur personer kan gå tillväga i sitt ansiktsarbete och resultatet visar att konstruktion av fakta kan hjälpa personer att bevara sitt ansikte. Jag har kunnat besvara min frågeställning om hur fakta kan konstrueras för att bevara ansiktet i situationer där risken att tappa ansiktet är stor: jag har funnit två olika strategier för hur faktakonstruktion kan användas för att beskriva verkligheten på ett sätt som är förenligt med ens linje och fasad, med syftet att bevara ansiktet. Jag har också upptäckt relationen mellan en misslyckad faktakonstruktion och ett tappat ansikte. Detta svar på frågeställningen som studien har resulterat i kommer jag att sammanfatta och diskutera i den kommande diskussionen.

Genom den språkliga konstruktionen av fakta kan aktörer skapa och formulera verkligheten i enlighet med sina egna syften. En sådan konstruerad beskrivning av verkligheten kan vara att det inte finns något hot mot ansiktet, att allt är precis som det ska. Därigenom kan till synes missgynnande information konstrueras som en oproblematisk del av linjen och en integrerad del i fasaden, istället för att informationen hanteras som ett ansiktshot med potentiellt allvarliga konsekvenser för den sociala interaktionen i allmänhet och individen i synnerhet. Detta tillvägagångssätt använder Blondinbella då hon försöker bemöta informationen om sina alkoholvanor. Genom tillämpning av framför allt minimering, intressehantering, normalisering, kategorisering och ontologisk gränsdragning minskar hon ansiktshotet i informationen om hennes alkoholdrickande och införlivar den i sin linje. Blondinbella är mer eller mindre tvungen att använda sig av denna strategi i sin faktakonstruktion – hon kan inte undvika att prata om sina alkoholvanor i en debatt som handlar om just det, och hon kan inte hävda att informationen är falsk eftersom programledaren har exempel på bilder och utdrag från hennes blogg. Hennes möjlighet att bevara ansiktet i situationen blir att försöka formulera världen på ett sätt som gör att informationen kan ses som acceptabel i förhållande till hennes ansikte. Denna strategi handlar alltså kort sagt om *integrerande* av ansiktshotande information.

⁸⁹ Transkribering 3, rad 105

En alternativ strategi för att konstruera fakta i syfte att bevara ansiktet, vilken Blondinbella som sagt inte kan utnyttja, är *undvikande*. Ett sätt att hantera en situation som är hotfull för ansiktet är att helt enkelt inte ta hänsyn till det som är hotande. Istället kan fokus flyttas till annat som är harmlöst för det egna ansiktet eller till sådant som berör någon annans ansikte. Det är denna strategi som Maud Olofsson och Jimmie Åkesson framför allt använder sig av i sin hantering av den ansiktshotande situationen. Den huvudsakliga tekniken för faktakonstruktion som förekommer i deras debatt är ontologisk gränsdragning, med hjälp av vilken de väljer att nämna vissa saker men bortse från att nämna andra och på så sätt kan de konstruera vissa saker som viktigare än andra. Med hjälp av denna teknik undviker Maud och Jimmie att prata om sådant som kan vara skadande för det egna ansiktet, ofta genom att de tar upp aspekter som istället angriper den andra partens ansikte. På så vis kan konstruktionen av fakta vara offensiv till skillnad från den defensiva strategi som Blondinbella använder sig av.

Trots de olika teknikerna för faktakonstruktion som finns att tillgå kan kontrollen över situationen ibland gå förlorad. Den konstruktion av verkligheten som en person kan göra i en viss situation är fortfarande en innesluten del i en kontext, oskiljaktig från den övriga sociala världen – en värld som är full av faktakonstruktioner. Med andra ord, det går inte att sträcka den skapande kraften i en faktakonstruktion hur långt som helst. Konstruktionen av verkligheten är begränsad av de ramar som är gemensamt skapade av människorna i den sociala världen. Det finns vissa överenskomna ord att tillgå, vissa logiska resonemang som är accepterade och vissa kategoriseringar som är varaktiga (de går att förändra, men det kan ta tid och kräver nya socialt överenskomna konstruktioner). På grund av detta är det möjligt att misslyckas med den ansiktsbevarande faktakonstruktionen. Alla önskemål angående ansiktet kan då inte tillgodoses. Ansiktet är nämligen en situationsspecifik angelägenhet som samtliga närvarande tillsammans definierar och värderar – personer vars värderingar är påverkade av den begränsade, socialt konstruerade, världen.

Detta får Chloe Victoria erfara. Hon *misslyckas* med den ansiktsbevarande faktakonstruktionen i sin audition eftersom den linje hon initialt antar är så högtgående att hon inte lyckas följa den med sitt sångframträdande. Gapet är för stort för att hon ska kunna överbrygga det med hjälp av faktakonstruktion; hon är ohjälpligt i fel ansikte. Därför blir hennes strategier för att konstruera verkligheten utan ansiktshot både fruktlösa, desperata och patetiska. Konstruktionerna synliggörs och genomskådas. Ansiktstappandet blir ett noterat faktum som uppmärksammas av samtliga närvarande och införlivas i definitionen av situationen. Chloe Victoria tappar sitt ansikte; ansiktets helighet avslöjas som någonting ordinärt och simpelt, något som ingen vill behöva se. Därför blir det en obekväm situation att befinna sig i, den är till och med obehaglig att bevittna i videoklippet – all social interaktion är ju ordnad i ritualer för att undvika att någonting dylikt inträffar. Ansiktstappandet märks bland annat av genom att betraktaren blir emotionellt involverad. Negativa emotioner såsom obehag och pinsamhet aktualiseras och omgivningen tycker synd om offret, lider med offret. Jurymedlemmarna försöker bistå Chloe Victoria genom att minska skadan av hennes förlorade ansikte, dock bara i den mån det är möjligt utan att tappa sitt eget ansikte och sin egen fasad som professionell jurymedlem – någon säger att hon är vacker, någon annan säger att det finns någonting där. För att undvika att tappa sina egna ansikten konstruerar

jurymedlemmarna fakta på ett sätt som gör det tydligt att det inte är dagens sångprestation som ligger till grund för att de låter henne gå vidare i programmet. Detta tydliggör att fakta inte bara kan konstrueras på ett sätt som verkar skyddande för det egna ansiktet utan också på ett sätt som skyddar någon annans ansikte.

Undersökningen har visat att extremisering, minimering och ontologisk gränsdragning är de tekniker för konstruktion av fakta som är de betydligt vanligaste i situationer där risken att tappa ansiktet är stor. Det kan bero på att de är enkla tekniker att använda sig av och därför ligger nära till hands i en ansiktshotande situation. När något hotar ansiktet är personer tvungna att genast bemöta det hotfulla för att försöka skydda sig mot det oönskade ansiktstappandet. Då fungerar det inte att lämna situationen för att fundera över saken och resonera sig fram till en lämplig strategi. Ansiktet är något kontextuellt och omedelbart som värderas gemensamt av de närvarande deltagarna och måste därför hanteras på ett sådant sätt: i kontexten, omedelbart och gemensamt. På grund av den starkt emotionella dimensionen kan personerna inte heller åsidosätta hanterandet, för emotionerna är akuta och påtagliga och kräver uppmärksamhet. Extremisering och minimering kan ur den synpunkten ses som relativt emotionella konstruktionstekniker – att överdriva eller underskatta något tycks ofta ske när emotioner är inblandade. Åtminstone överdrifter kan väl knappast påstås ha en särskilt nära koppling till saklighet. Av samma anledning kan beskrivningar som använder extremisering och/eller minimering tydligt avslöja en persons perspektiv, och riktningen i dennes intresse. Eftersom starka emotioner associeras med att tappa ansiktet är det således förklarligt att extremisering och minimering är vanliga konstruktionstekniker när en sådan risk är stor. Den ontologiska gränsdragningen har redan diskuterats något men ytterligare en kommentar kan tilläggas gällande tekniken. I enlighet med ansiktstappandets emotionella aspekt finns det också förklarliga skäl till varför ontologisk gränsdragning är vanligt i ansiktshotande situationer. Negativa emotioner är allt som oftast obehagliga och ovälkomna, och en vanlig reaktion vid mötet med något ovälkommet är att undvika det. Att undvika sådant som är otrevligt är något som människor ständigt sysselsätter sig med i vardagen, till exempel undvikandet att bryta mot olika normer. Att använda ontologisk gränsdragning i konstruktionen av fakta är ett sätt att undvika att hantera information som kan leda till ett tappat ansikte, det vill säga ett sätt att undvika negativa emotioner.

Implikationer för forskning

Forskningen stannar inte här, denna uppsats har väckt nya frågor som återstår att ställas och besvaras. Det som uppsatsen dock har kunnat visa är att den potterska teorin om konstruktion av fakta är användbar för att öka förståelsen av hur människor hanterar kritiska sociala situationer. Konstruktion av fakta är en befintlig del av hanterandet av sitt eget och andras ansikte. I den sociala konstruktionen av verkligheten ingår således värderandet och hanterandet av människors ansikten. Genom att undersöka hur människor konstruerar fakta kan vi nå en ökad förståelse av hur människor väljer att skapa världen till sin fördel (i enlighet med sitt intresse och till skydd för sitt ansikte). Detta är en insikt som öppnar upp för nya undersökningsområden som skiljer sig från de som redan har berörts av tidigare forskning.

Det finns några dimensioner som är marginella i denna uppsats. Den kulturella aspekten har knappt alls berörts, varken i frågeställning eller i resultat, och tål att undersökas. Skiljer sig faktakonstruktionen vid ansiktshot mellan olika kulturer? Det är troligt med tanke på att ansikte och även emotioner tycks tolkas på något skilda sätt av människor i olika kulturer, även om fenomenen som sådana må vara universella. Inte heller kontexten och relationen mellan struktur och aktör har varit ett framträdande tema i denna studie, trots att kontexten så allmänt erkänt inom socialpsykologi är en påverkande faktor i social interaktion. Kontexten har berörts ett antal gånger i uppsatsen, exempelvis det faktum att de studerade sekvenserna består av videospelade och TV-sända situationer som antagligen ökar vikten av att inte tappa ansiktet och därmed även aktörernas nervositet. Emellertid hade den kontextuella dimensionen behövt mer direkt fokus för en helhetlig förståelse av social interaktion. Ytterligare en intressant fråga att ställa är hur makt påverkar ansiktet och konstruktion av fakta. Det är ingalunda helt jämställda situationer som har studerats, maktaspekten är synnerligen närvarande i exempelvis klippet med Chloe Victoria där hon står ensam på scen inför den beslutande juryn och en stor publik.

Angående specifikt denna uppsats hade jag initialt önskat komplettera det språkligt diskursanalytiska med en studie av det icke-verbalt fysiska språket, i form av mimik och kroppsspråk. Tyvärr kunde denna ambition inte fullföljas på grund av uppsatsens begränsningar gällande tid och utrymme. Det hade varit oerhört intressant och relevant att göra en grundlig studie av det icke-verbala språk som är en sådan betydelsefull beståndsdel i den sociala interaktionen. Inte bara den auditiva delen av konversationer kan förklara vad som händer när människor möts. Om Potter och Jefferson menar att detaljer såsom pauser och tvekanden är relevanta i analysen av mänsklig interaktion menar jag att det fysiska språket är minst lika betydelsefullt. Den delen av förståelsen får till vidare lämnas därhän. Intressant hade också varit att studera fler ansiktshotande situationer, för att se om de olika strategierna återkommer eller om det finns ytterligare sätt att konstruera fakta på med syftet att bevara ansiktet. Av samma yttre begränsningar limiterades antal studerade sekvenser till tre stycken i denna uppsats. Intressant hade också varit att göra uppföljande intervjuer med situationernas deltagare för att få en inblick i deras perspektiv och kanske nå en djupare förståelse av den emotionella aspekten. De saknade delarna till trots; resultatet av denna studie är intressant och betydelsefullt och har väckt många nya frågor att besvaras av framtida forskning.

Referenser

Böcker

- Brown, Penelope, and Stephen C. Levinson (1987), *Politeness : Some Universals in Language Usage*. Studies in Interactional Sociolinguistics, 99-0347910-7 ; 4. Cambridge: Cambridge Univ. Press.
- Bäckelin, Camilla (2008), *Chefreakrytering via Headhunting*. Uppsala universitet.
- Börjesson, Mats (2003), *Diskurser Och Konstruktioner : En Sorts Metodbok*. Lund: Studentlitteratur.
- Fields, Jessica, Martha Copp, and Sherryl Kleinman (2006), "Symbolic Interactionism, Inequality, and Emotions." In *Handbook of the Sociology of Emotions*, edited by Jan E. Stets and Jonathan H. Turner, 155–178. Handbooks of Sociology and Social Research. Springer US.
- Fitch, Kristine L., and Robert E. Sanders (2005), *Handbook Of Language And Social Interaction*. Routledge.
- Goffman, Erving, and Sven Bergström (2004), *Jaget Och Maskerna : En Studie i Vardagslivets Dramatik*. Tema Nova, 99-0106580-1. Stockholm: Norstedts akademiska förlag.
- Goffman, Erving (1982), *Interaction Ritual : Essays on Face-to-face Behavior*. New York: Pantheon.
- Lewis, Michael, Jeannette M. Haviland-Jones, and Lisa Feldman Barrett (2008), *Handbook of Emotions*. New York: Guilford Press.
- Passer, Michael W (2008). *Psychology : the Science of Mind and Behaviour*. New York: McGraw-Hill Higher Education.
- Potter, Jonathan (1996). *Representing Reality : Discourse, Rhetoric and Social Construction*. London: Sage.
- Wenneberg, Søren Barlebo, and Björn Nilsson (2001), *Socialkonstruktivism : Positioner, Problem Och Perspektiv*. Malmö: Liber ekonom.
- Visén, Daniel (2012), *De Förnekar Faktisk Kunskap*. Uppsala universitet.

Artiklar

- Arundale, R. B (2010), "An Alternative Model and Ideology of Communication for an Alternative to Politeness Theory." *Pragmatics* 9, no. 1.
- Arundale, Robert B (August 2010), "Constituting Face in Conversation: Face, Facework, and Interactional Achievement." *Journal of Pragmatics* 42, no. 8: 2078–2105.
- Muntigl, Peter, and William Turnbull (March 1998), "Conversational Structure and Facework in Arguing." *Journal of Pragmatics* 29, no. 3: 225–256.
- Turnbull, William, and Karen L. Saxton (February 1997), "Modal Expressions as Facework in Refusals to Comply with Requests: I Think I Should Say 'no' Right Now." *Journal of Pragmatics* 27, no. 2: 145–181.
- White, Judith B, Renée Tynan, Adam D Galinsky, and Leigh Thompson (July 2004), "Face Threat Sensitivity in Negotiation: Roadblock to Agreement and Joint Gain." *Organizational Behavior and Human Decision Processes* 94, no. 2: 102–124.

Internetsidor

King, Gretchen. "Emeriti Recipients." *University of Alaska Fairbanks*, n.d.

<http://www.uaf.edu/commence/2011/emeriti/arundale/>, hämtad 2012-05-11.

"Max Planck Institute for Psycholinguistics", n.d.

<http://www.mpi.nl/people/List%20of%20staff%20members>, hämtad 2012-05-11.

"YouTube", n.d. www.youtube.com, hämtad 2012-05-11.

Videoklipp

MrMicrocompactsystem (2009), *Debatt Mellan Jimmie Åkesson (SD) Och Maud Olofsson (C) [Del 1/2] Gomorron Sverige.*, n.d.

<http://www.youtube.com/watch?v=gn056C7WhbY&feature=related>, hämtad 2012-05-11.

MrMicrocompactsystem (2009), *Debatt Mellan Jimmie Åkesson (SD) Och Maud Olofsson (C) [Del 2/2] Gomorron Sverige.*, n.d. <http://www.youtube.com/watch?v=gn056C7WhbY>, hämtad 2012-05-11.

Prognatusdenique (2008), *Debatt Mellan Blondinbella Och Robert Damberg*,

<http://www.youtube.com/watch?v=VQDv557y96c>, hämtad 2012-05-11.

TheXFactorUK (2010), *The X Factor: Chloe Victoria's X Factor Audition (Full Version) –*

Itv-com/xfactor, <http://www.youtube.com/watch?v=ywUZkbbFLjw&feature=related>, hämtad 2012-05-11.

Bilaga 1

Transkribering 1 av klipp 1, Debatt mellan Blondinbella och Robert Damberg

P: Presentatör

B: Blondinbella

J: Janne Josefsson

R: Robert Damberg

1. **P:** Ja men det första ämnet handlar om att antalet ungdomsalkoholister ökar i Sverige
2. → och drickandet går allt längre ner i åldrarna. Och på bloggen Blondinbella, som läses
3. → av över tvåhundra tusen ungdomar varje vecka, så flödar spritromantiken. Nu har
4. → Socialen kontaktat sjuuttonåriga Isabella Löwengrip och hennes föräldrar, och kritik
5. → har kommit från Ungdomens nykterhetsförbund.
6. **J:** Ja. Och eh... vi har med oss ungdomens nykterhetsförbunds, ordförande, är du?
7. **R:** Jajamen.
8. **J:** Och så har vi då Blondella. Blon-
9. **B:** Blondinbella.
10. **J:** Blondinbella!
11. **B:** Eller Isabella. ((skratt))
12. **J:** Du har blivit kontaktad av socialen, det hade du inte väntat dig?
13. **B:** Nej, det hade jag inte väntat mig. Och det var en- ganska märkligt. Jo men min
14. → mamma fick ett brev hem, från Norrmalms familjeenhet, där det stod att de var
15. → oroliga och måste göra en undersökning då, för att någon har skickat in en anonym
16. → anmälan om att jag d- konsumerar för mycket alkohol. Och det här... lades ju ner
17. → på en gång för att det finns inget trovärdigt i det dom sa, och jag skötte skolan
18. → utmärkt och jag har min sociala umgänge som fungerar. Men [a-]
19. **J:** [Ja] men du är ju, du
20. → är bara sjuutton år.
21. **B:** Men det som skrev i det här stämmer inte, utan den... synen på alkohol som dom
22. → som do- som anmälde tyckte att jag har... finns det ingen trovärdighet och det är
23. → ingenting som stämmer. Och därför blev jag då så besviken när Aftonbladet då
24. → skrev att Isabella dricker [mer än vuxna].
25. **J:** [Jag har inte] läst Aftonbladet men alltså det stämmer
26. → inte, utan vad har du i glaset då som du brukar ha då?
27. **B:** Jag dricker väldigt väldigt säll[an]. Och när jag dricker så är det ett glas vin till
28. **J:** [Mm].
29. (B) → maten, och det är liksom [nån gång i månaden].
30. **J:** [Vad sa du, vad är det] i det glaset sa du?
31. **B:** A, ett glas vin, nån gång i månad[en till maten].
32. **J:** [Ah... mm].
33. **B:** Och... jag vet att, det är fel att ungdomar dricker. Det är artonårsgräns på det [och

34. **J:** [Mm.] [Men]
35. (B) → det är skadligt.]
36. (J) → mest är det cider] har du sagt. Är det cider och... sådana här saker?
37. **B:** Nej, cider är det inte... utan jag dricker väldigt sällan alkohol jag dricker
38. → alkoholfritt när jag är på mingelbilder, men... jag dricker ett glas vin väldigt sällan,
39. → men det gör jag.
40. **J:** Mm. Men, du är bara sjutton.
41. **B:** Ja.
42. **J:** Ja. Är det inga problem?
43. **B:** Det är fel men j- det måste vara... jag tror att- jag är inte den enda ungdomen
44. → under arton år som] testar alkohol.
45. **J:** [Mm].
46. → Men du är en förebild, vad ska jag säga... din blogg visar sig något helt annat.
47. → Om du tittar lite granna på några bilder som vi bara plockat ut här så ser man ju
48. → eh... nåt helt annat. Det eh, är ju sprit hela vägen här, förmodar jag. Och det är vin,
49. → du sitter här och dricker. Så här skriver du, eh... om när du är bakis och... det var
50. → lite... eh... det var inte lite trevligt att sitta och smutta på ett torrt glas vin, skriver
51. → du. Den trettonde juli, några dagar innan så kände du dig helt död det var så... du
52. → hade sån bakisfylla. Alltså det är hela tiden eh... såna här saker.
53. **B:** Nej det håller jag inte med om.
54. **J:** Ja men titta, det är bara några dagar mellan, nionde juli tionde juli trettonde juli
55. → fjortonde juli artonde juli.
56. **B:** Det här är ett utdrag från [en blogg] på tre års tid jag bloggat.
57. **J:** [Jaja].
58. **B:** Det här är några dagar nu under sommaren. Sommar då
59. → man kanske är ute lite mer än vanligt, eh... men bloggen har a- den bild som
60. → man ser där, visar inte innehållet i min blogg. Jag dricker väldigt sällan och jag
61. → kanske inte är världens bästa förebild gällande alkohol, men jag ser mig ändå som
62. → nå- bättre än någon annan. För, jag tycker att det är fel att man dricker, det ska vara
63. → artonårsgräns och det är skadligt men, vi måste se till verkligheten. Ungdomar
64. → dricker, vi kommer inte kunna st- eh, stoppa det. Därför ser jag mig själv som en
65. → bättre förebild än andra tjejer som bloggar, just för att [jag] kommer aldrig hem
66. **J:** [Mm].
67. (B) → beru[sad]
68. **J:** [Robert], um, låter inte detta vettigt? Jag menar...
69. **R:** Jo, alltså, till viss del, alltså, men jag skulle vilja säga såhär att- att jag skulle inte
70. → vilja fokusera så mycket på Isabella och hennes alkoholkonsumtion för som hon
71. → säger så är det klart att de flesta sjuttonåriga tjejer dricker alkohol. Eh, vilket ju
72. → kanske är lite tråkigt eftersom unga tjejer är dom som ökar sitt drickande mest just
73. → nu.
74. **J:** Men vad tycker du om detta då? Du är ju här ju, du är inbjuden för att tycka om
75. → det[ta inte nåt annat].
76. **R:** Ja [men precis, jo, m]en verkligen, och det är klart att- att Isabella skiljer ju ut sig
77. → från en vanlig sjuttonåring i... genom att hon är en förebild och har

78. → sexhundrausen läsare på sin blogg vare, [eller] hur många var det?
79. B: [Mm].
80. R: Mm. Eh... och det är klart att- att hon använder ju sin blogg till en massa andra bra
81. → saker, till exempel nu... det här anorexia och bulimiinitiativet som du har tagit, det
82. → är ju klockrent liksom. Och det är klart att... jag personligen kan tycka att det vore
83. → kul om- om hon kunde använda bloggen till att liksom... ah, framställa nyktert
84. → festande som något lite mer positivt liksom. Eh... det vore kul. Eh... men jag
85. → skulle säga att alkohol är inte ett ungdomsproblem eller e- ett Blondinbellaproblem,
86. → alkohol är ett vuxenproblem.
87. J: Ja det vet vi ju, det är ju inte det vi diskuter[ar nu], nu är de- det [det här].
88. R: [Nej]. [Ja men] ah, men
89. → alltså, för [det...]
90. J: [Så du] tycker att det är lite okej det här, i alla fall då eller?
91. R: Jag tycker väl att det är representativt i alla fall. Eh... sen så, så som sagt så vore
92. → det ju... roligare, eh... om- om det inte fanns någon alkohol alls, [eh...]
93. J: Jo det är klart.
94. R: Så är det ju.
95. J: Ja.
96. R: Och jag tycker då att, jag... som anser mig själv vara en någorlunda bra förebild
97. → gällande det här, drickandet, just för att, jag dricker extremt sällan. [Och det är det,
98. J: [Nämen varför
99. (B) → det kommer fram i bloggen tydligen, just för att, det är sällan man- dom här
100. (J) → varför du jojo].
101. (B) → utdragen som du har gjort eh- eh, visar inte helheten i min blogg.
102. J: Nä men vet du vad jag tänker, såhär då... eh, eftersom du verkar jättenöjd med det
103. → här så får ju jag gå på dig lite mer då va... Eh, s- jag tänker såhär. Eh... det är
104. → klart att många ungdomar dricker innan dom är arton år, även om det är olagligt
105. → att långa för det är vad de gör här naturligtvis, men varför- varför dessa bilder
106. → varför- varför skriver du om att nu, eh, mår jag lite- nu är jag lite bakis och sånt
107. → här, när du är denna förebild, eh... va, så många tjejer ser upp till dig... de- det
108. → tycker jag verkar helt onödigt.
109. B: Bloggen visar ju... min verklighet, och jag är en förebild, vet jag... och jag
110. → känner att ska jag hitta på, och va nån annan och säga att nej men, alkohol
111. → existerar inte, vi ungdomar dricker inte, och så är det absolut inte. Jag vill ju va
112. → faktiskt en riktig förebild, och en förebild som faktiskt är trovärdig, nån som
113. → skulle va en ungdom själv. Men jag är inte... den- den typiska sjuttonåriga tjejen
114. → som drick[er, f]ör dom konsumerar mycket mycket mer än vad jag själv gör.
115. J: [Mm].
116. → Vad säger ni, får jag bara fråga publiken, eh... i slutet här. Tycker ni att de- eh...
117. → är det okej det här?
118. P: Nej, jag tycker inte det låter som det är okej.
119. J: Vad är det som inte är okej då?
120. P: Nej, inte när man går ut till så mycket ungdomar då... och genom sin dator och
121. → sin blogg då som du säger, jag är ju inte dataintresserad så jag vet inte vad det rör

122. → sig om men... men det är ju många som tydligen går in på den här sidan o- och
123. → tittar och då- då ser det ju, det ser ju romantiskt ut och det ser ju jättehippt [ut]...
124. J: [Mm]...
125. B: [Eh]...
126. (P) → och föl[jer e]fter.
127. (J): [Okej].
128. B: De- eh, du- du har ju såklart inte gått in på min blogg och [läst, det förstår jag. Eh,
129. P: [Nej, jag vet inte vad
130. (B) → därför är det gan[ska]...
131. (P) → det rör sig om...]
132. J: [Hon] kommer aldrig att gå in och göra det heller, tack ska
133. → du [ha, eh].. [för]...
134. R: [Men]... [men]- men hur gör vi med målet här, för att det som egentligen är
135. B: [Nä]...
136. P: ((skratt))
137. (R) → problemet, det är ju vuxenvärlden, alltså såhär, det är jättelätt att fokusera på
138. → Bella, och på alla ungdomar som inte får dricka alkohol, men hur mång[a i det här
139. J: [De är inte
140. (R) → rummet]...
141. (J) → föräldrar] som vrider [ur sista droppen ur boxen på fredagen]
142. R: [Ju- ja men så är det ju... jamen precis], och problemet är
143. → ju att det är vuxenvärlden som ser till att ungdomar [får tag på] alkohol och det är
144. J: [Mm... ja].
145. (R) → vuxna som sementerar och implementerar en alkoholkultur hos ungdomar och
146. → säger såhär, ska du vara vuxen så ska du dricka alkohol...
147. J: Tack ska du ha, R[obert, tack för att] du kom. Tack ska du ha, Isabella.
148. R: [Tack så mycket].

Bilaga 2

Transkribering 2 av klipp 2, Debatt mellan Maud Olofsson och Jimmie Åkesson

J: Jimmie Åkesson

M: Maud Olofsson

P: Programledare

1. **P:** Ja, muslimer är vårt största utländska hot. Sverigedemokraternas partiledare
2. → Jimmie Åkesson formulerade igår partiets tankar i en debattartikel, i Aftonbladet och
3. → reaktionerna blev starka, bland annat polisanmäler Centrum mot rasism artikeln
4. → för hets mot folkgrupp. Jag säger välkommen till dig, Jimmie Åkesson, partiledare i
5. → Sverigedemokraterna, och välkommen också Centerledaren, Maud Olofsson. Eh...
6. → muslimer är vårt största utländska hot, skrev du Jimmie Åkesson. Hot mot vadå?
7. **J:** Jag skrev inte sådär, det var Aftonbladet som skrev det där, och man tillskrev mig det
8. → som ett citat [och det stämmer inte].
9. **P:** [Ja men andemeningen] i hela artikeln [var] ju den, det stämde väl, [väl
10. **J:** [Nej]. [Nej]
11. (P) → överens med innehållet].
12. (J) → ... det är det den inte gör och det är det som har lett till- in hela den här
13. → debatten på fel spår, och de- det jag vill påpeka i artikeln, det är att det svenska
14. → samhället successivt håller på att anpassa sig efter islam.
15. **P:** Är det hotfullt på något sätt då?
16. **J:** Det är ju... ett allvarligt hot menar jag, framför allt på lång sikt i takt med att den
17. → muslimska gruppen växer så- så blir det ett sto- ett hot mot det svenska samhället.
18. **P:** Mm, me- men hot, på vilket sätt hotar det?
19. **J:** Vi ser ju e- en muslimsk grupp som- som de senaste tretti fyrta åren har växt väldigt
20. → kraftigt från att på sextitalet ha varit kanske ett tusental muslimer i Sverige till att
21. → idag omfatta en halv miljon människor, det är en väldigt snabb utveckling. Vi ser
22. → att i takt med det här så har också kraven från den muslimska gruppen ökat på det
23. → svenska samhället, vi fick till exempel för ett... ett antal år sen se en kravlista
24. → ifrån... eh, ett- en av de stora muslimska organisationerna i Sverige, Sveriges
25. → muslimska förbund... ehh... där man då u- krävde bland annat särslagstiftning i
26. → Sverige, och det är intressant, som en direkt fråga då till Maud Olofsson, därför att
27. → ordföranden för Sveriges muslimska förbund... Mahmut Aldebe, är ju Centerpartist
28. → och kommer att kandidera till riksdagen för Centern, och då är ju min direkta fråga
29. → till dig, är det så att säga står du bakom Mahmut Aldebes kandidatur till riksdagen?
30. **M:** Det är ju inte min sak att göra, ja- ja- jag har sagt att alla som ställer upp för
31. → Centerpartiet, ska stå upp för den grundläggande värderingen, alla människors lika
32. → rätt och värde. [O- och de- de- är det- det] är det som är det värsta med det du säg-
33. **J:** [Det innebär särslagstiftning].
34. (M) → säger... därför att dom grundläggande värderingarna om alla människors lika

35. → rätt och värde, dom gäller inte för dig och inte för ditt parti hell[er, och det s- det s-
36. J: [Dom gäller ju inte]
37. → för Mahmut Aldebe heller för att man kräver särskilda rättigheter för den
38. → muslimska [gruppen, och min fråga till dig är står] du bakom [det? Du står inte
39. M: [Nej precis, och det har jag kritiserat.] [Nej, jag står inte
40. (J) → bakom det]? Men då kom- han kommer ändå att få kandidera för Centern?
41. (M) → bakom det].
42. → M- alla får kandidera kandidera för Center[partiet, men du får jag prata till punkt.
43. J: [Även om man kräver särlagstiftning?]
44. (M) → Går det bra det?
45. J: Absolut.
46. M: Mm... Det som jag tycker är det värsta med dig, det är att du kollektivt bestraffar
47. → en hel grupp människor. Och jag försökte tänka igår, om det är så att jag skulle åka
48. → ut för samma sak, jag är kristen. O- om nån skulle säga åt mig, alla kristna är
49. → ovälkomna i Sverige. Hur skulle jag reagera då? Alltså jag har ingen möjlighet att
50. → försvara di- mig, jag har ingen möjlighet att överhuvudtaget argumentera därför att
51. → du har kollektivt bestraffat en hel grupp. [Och det tycker j]ag, det är det absolut
52. J: [Det jag har sagt]...
53. (M) → absolut värsta. Och om man inte ställer upp på de grundläggande
54. → värderingarna om alla människors lika och värde, då har man ju nån helt annan
55. → grundsyn, och det är det vi ska diskutera. Varför gör du inte det?
56. J: Fast- fast jag står upp för alla människors lika värde, [det jag, det jag diskuterar i
57. M: [Nej, de- det gör du inte]
58. P: [Men- men Jimmie
59. (J) → den här artikeln jag måste bara få bemöta det här, det jag diskuterar i den här
60. (P) → Åkesson, att-...]
61. (J) → artikeln är det svenska samhällets anpassning till muslimska krav, inte huruvida
62. → muslimer är lika mycket värda eller huruvida muslimer ska få lov [att vara
63. M: [Jamen- jamen
64. (J) → muslimer eller] inte, då har du- då har du bara läst rubriken som Afto[nbla]det
65. (M) → alla muslimer]... [Nej].
66. (J) → har satt då har du inte läst artikeln.
67. M: Jag har läst hela artikeln. Och det som är det värsta är att du- ni säger alla
68. → muslimer, [och j- jag har läst-] jag har läst- jag har läst talen på- som är på eran
69. J: [Nej det gör vi inte].
70. (M) → stämman, och det ni gör är ju, ni försöker bara skrämman med att det är
71. → människor som är annorlunda som kommer hit, och dom kommer att ta er kultur
72. → ifrån er. Ni kommer inte att få ha erat språk och ni kommer inte att få ha era
73. → traditioner. Det enda ni gör är ju att ni skrämman. Och- och min fråga är såhär, jamen
74. → när b- när är utgångspunkten för svensk kultur, när började det? Vad är det?
75. J: Det- det vi ser idag och som jag sa, det är en successiv anpassning till den
76. → muslimska minoritetens krav på det svenska samhället, man... har på förskolor i
77. → Malmö slutat servera fläskkött. Vi får inte längre sjunga kristna psalmer i samband
78. → med skolavslutningen, till exempel Den blomstertid nu kommer. Svenska

79. → skolelever förvägras spela på skolavslutningen i kyrkan därför att det är kränkande
80. → för den muslimska minoriteten. Vi ser könssegregerad simundervisning på
81. → kommunala badhus därför att muslimer [anser att] bad- flickor och pojkar ska inte
82. P: [Men ni...]
83. (J) → bada tillsammans, [och så vidare och så vidare...]
84. P: [Men Jimmie Åkesson, du har] ju blivit motsagd på väldigt
85. → många av de här punkterna, där man säger att du har ingen grund för vad du säger,
86. → jag sjöng till exempel Den blomstertid nu kommer på den senaste skolavslutningen.
87. → Men när du drar alla muslimer över en kam, det är svårt att uppfatta di- din artikel
88. → på ett annat sätt. Va- alltså hur kan en muslim bli accepterad i Sverige, menar du?
89. J: Genom att anpassa sig till det svenska samhället, genom att inte ställa den här typen
90. → av krav på sär rättigheter och sär lagstiftning, som Centerpartiets Mahmut Al[debe
91. P: [O- och
92. (J) → till exempel].
93. (P) → vad är det a]tt vara riktig svensk då?
94. J: Att vara riktig svensk är ju för det första att man har en övervägande svensk
95. → identitet, att man anpassar att de- eh- att man anpassar sig till svenska normer och
96. → värderingar, att man anpassar sig till svenska lagar och... att man försöker förstå
97. → sig på det svenska alkoholsystemet och så vidare.
98. P: Mm...
99. M: Men jag tror såhär, j- Jimmie, alltså om man har en stark... eh, rotad- starka rötter
100. → i den egna kulturen och tradition, då behöver man inte vara orolig för andras
101. → kultur och tradition. O- [och det- de- låt mig få prata till punkt, låt- låt-] nej, de-
102. J: [Problemet är att ni försöker fö- förvränga oss].
103. (M) → det som jag tror är viktigt att säga det, det finns ingen startpunkt för när den
104. → svenska kulturen fanns, utan det här är en utveckling där människor reser över
105. → gränser, möter varann och det f- det är nya o- och bra traditioner. Och- och jag är
106. → jättetrygg i min egen kultur och min egen tradition, men det betyder inte att jag är
107. → orol- och då betyder det att jag är inte orolig för om det kommer andra kulturer
108. → hit... som- som v- vidgar mina vyer, [och...]
109. J: [Det är] inte jag heller, jag är inte heller
110. → orolig för det- [o- ja- ja- jag är orolig för] att mitt samhälle, det svenska samhället
111. M: [Fast jag tror att du är det].
112. (J) → anpassas till till exempel e- en kvinno syn som finns inom islam och som
113. → kräver könssegregerad simundervisning... som kräver särskilda öppettider p- på
114. → badhus för män och kvinnor... till exemp[el. De- det är jag väldigt orolig för...]
115. M: [Nämen alltså, du gräver ju bara
116. (J) → Eh, t- t- tillhör könssegregerad sim]undervisning den svenska kulturen?
117. (M) → i grumliga vatten tycker jag].
118. M: Nämen, det är klart att vi måste [diskutera invandring, får jag svara på frågan,
119. J: [Tycker du att det tillhör den svenska kulturen?]
120. (M) → och det är klart att vi ska diskutera problem med invandring i Sverige det är
121. → väl ingen som har någonting emot det. [Me]n- men det är när man kollektivt
122. J: [Jo].

123. (M) → bestraffar en hel grup[p, för då har du gått] över gränsen. Jo men det är
124. J: [Men det gör vi inte].
125. (M) → muslimerna det är fel på, det är in[vandrarna det är fel på. Jo, jag har
126. J: [Då har du inte läst artikeln. Jag
127. (M) → har läst- jag har läst både artikeln- jag har har] läst hela artikeln, jag har läst
128. (J) → tycker att det är mer fel på dig än på muslimerna].
129. (M) → talen som har varit på eran stämma. Ni- hela tiden handlar det om det är
130. → invandrarna det är fel på, de kommer att sänka lönerna för anställda i Sverige, de
131. → kommer att ta pensionerna från pensionärerna, och de kommer att förstöra den
132. → svenska kulturen. O- och- och jag tror att ni är otroligt otrygga i er egen kultur och
133. → tradition. Därför är ni så oroliga för... att någon annan kommer hit och tar det
134. → ifrån. Jag tycker, som jag sa tidigare, m- att det här tillför. Sen ska vi diskutera,
135. → hur ska man följa lagstiftning, hur ska vi få en, en, en bra integration mellan
136. → svenska kulturtraditioner och dom som kommer, med [människor som kommer
137. J: [M- m- men det är ju
138. (M) → från andra länder].
139. (J) → precis det jag försö]ker diskutera i den här artikeln, om man kan bortse från
140. → den här rubriken som alltså Aftonbladet har satt så diskuterar ju jag islams
141. → påverkan på det svenska samhället, hur vi svenskar tvingas ge avkall på vårt sätt
142. → att leva därför att vi nu har en stor muslimsk minoritet i det svenska sam[hället där
143. M: [Ah- jo]
144. P: [Men
145. (J) → man, de här kraven som...]
146. (P) → Jimmie Åkesson, du blir] också motsagd på nästan samtliga punkter utav
147. forskare, du har ju hä- till exempel hänvisat till BRÅ:s forskn[ing o]ch då finns det
148. J: [Mm].
149. (P) → in[gen sådan forskning. Men när du säger det här är ditt... Men det här är ditt
150. J: [Jodå, den finns visst det, BRÅ står aldrig för någonting, när man frågar
151. (P) → ditt] eget uttalande, du säger att jag ska göra allt som står fö- i min makt för att
152. (J) → dom].
153. (P) → minska antalet muslimer och då undrar jag, hur ska du göra, vad är det du ska
154. → göra [för att...]
155. J: [Allt, jag] ska göra allt som står i min makt för att vända den här tren[den].
156. P: [Ja].
157. (J) → Det vill säga, det svenska samhället måste sluta anpassa sig till muslimska
158. → påbud, till den muslimska minoritetens krav... jag menar, kommer man som
159. → invandrare till Sverige, då måste man anpassa sig till det svenska samhället. Man-
160. → man kan komma som muslim även till- till det Sverige som jag vill ha, det är helt
161. → okej. Men man ska inte ställa krav på att jag och andra svenskar ska anpassa oss
162. → efter hur muslimer vill leva, utan dom får anpassa sig efter hur det ser ut i
163. → Sv[erige. Det är det som är min huvudpoäng med hela denna...]
164. P: [Och vad ska hän-... Och vad ska hända med dom som event]uellt inte följer...]
165. → din...]
166. J: Jag tycker att det allra viktigaste är att det svenska samhället slutar anpassa sig

167. → efter krav som till exempel Centerpartisten Mahmut Aldebe [ställer, om att vi] ska
168. M: [Nämen, de- de-...]
169. (J) → införa särslagstiftning i Sverige. Och jag har fortfarande inte fått något svar från
170. → dig, Maud Olofsson. Din partikamrat och riksdagskandidat Mahmut [Aldebe,
171. M: [Nämen de-
172. (J) → ordförande för Sveriges muslimska förbund... Han vill införa särslag-, han vill
173. (M) → det kan väl inte ha några sharialagar i Sverige, vad det är dumheter. Ja men
174. (J) → införa särslagstiftning, kan man- kan man kräva särslagstiftning och
175. (M) → det är dumheter].
176. (J) → samtidigt företräda Centerpartiet?
177. M: Ja men han är ingen kandidat, han står på en lis- en nomineringslista. Du försöker
178. → [att smeta nå]gonting på mig som gör mig otroligt upprö[rd. S- stå för... du snälla
179. J: [Kan man-...] [Ka... kan man
180. (M) → du, stå för dina egna åsikter] själv. Dom är så- dom är [så främmande från
181. (J) → kandidera för Centerpartiet och föres-...] [Jag förstår inte varför
182. (M) → det jag står för].
183. (J) → det är så svårt att] svara på den frågan. Kan man företräda Centerpartiet och
184. → förespråka särslagstiftning för muslimer?
185. M: Nämen det som är viktigt är ju... om människor kommer hit till vårt land, så
186. → mås[te man väl kunna få, få vara, kan man få ha moskéer, ska man få ha...]
187. J: [Kan man det eller inte? Kan du inte bara svara på frågan? Jag menar att det
188. (M) → det är väl klart att man måste få ha traditioner] med sig, som man får ha
189. (J) → är väsentl... det är väsentligt att... det är väsen...]
190. (M) → [också i Sverige].
191. J: [Kan man föres]pråka särslagstiftning för muslimer och företräda
192. → Centerpartiet? Det är en väldigt väsentlig fråga. Du är Sveriges vice statsminister,
193. → du måste kunna svara [på de här frågorna].
194. M: [Men det är klart att] man måste följa svenska lagar, det är
195. → väl inget konstigt i det. Och... men [det- det som är det värsta med dig, det som-
196. J: [Man kan alltså inte förespråka särslagstiftning
197. (M) → nämen, det] som är det värsta med di- med din argumentering, det är ju att du
198. (J) → för muslimer]?
199. (M) → tar alla muslimer, och så säger du att dom är onda. Vad är nästa [grupp] för
200. J: [Nej...]
201. (M) → dig? Är det sve- judar, [är det...] svenska kyrk... de som är med i svenska
202. J: [Nej, nej].
203. (M) → [kyrkan? Är det lan-... låt mig få prata färdigt. Låt mig få prata färdigt].
204. J: [Det jag skyller på, är den politik som... Nej men du, du pratar om en massa
205. → goja. Det jag skyller på, det är dig och dina kollegor i riksdag och regering, därför
206. → att ni för en felaktig polit[ik, det är ni som [har skapat den här situationen...]
207. M: [Jo, men det får du, det får du göra].
208. P: [Men Jimmie Åkesson, reaktionerna
209. → var ju otroligt starka igår, det var väldigt många som- som drog parallellen till
210. → nazismen, att [man-... pr]jecis på samma sätt... Allts[å vad tycker du det är för]

211. J: [Ja, fast...]
212. M: [Vad kan du se för skillnad]?
213. (P) → skillnad på att säga att judar... inte ska finnas, eller att muslimer inte [ska få
214. J: [Ah men
215. finnas i Sverige]?
216. (J) → det är ju, j] jag har inte sagt att muslimer inte ska få finnas i Sverige, jag tycker
217. → att det är... man- alltså man- man tillskri[ver mig citat som... Nej, jag förstår
218. P: [Men förstår... förstår du inte att
219. (J) → inte, alltså, det är jättebra att det] blir reaktioner eftersom det här var en
220. (P) → reaktionerna blir väldigt starka]?
221. (J) → debattartikel och det ska naturligtvis väcka debatt, det är ju poängen va, men,
222. → men- men att- att- att sp- att leta in det här på sp- den typen av spår, det tycker jag
223. → är väldigt synd. Jag hade gärna hoppats att vi [kunde se en debatt i sakfrågorna...]
224. P: [Men hade inte din trovärdighet
225. → varit lite större om man hade kunnat belägga det [du säger]?
226. J: [Jag kan] belägga det jag säger.
227. P: Nej, du har blivit motsagd på otrol[igt många punkter].
228. J: [Ja, ja, och jag har] försökt på, att bemöta det
229. → här på olika sätt, nu är det ju så väldigt massivt så det är svårt att bemöta det
230. → över[allt. Men jag hävdar att jag har belägg för det jag har sagt].
231. P: [Ah men varf- varför tror du att, varför tror du att det blir] så massivt?
232. J: Därför att det finns en allmän ordning i det svenska samhället, att de här frågorna
233. → dom diskuterar vi inte, inte i offentligheten. [Däremot] så diskuteras det här i- vid
234. M: [Nämen].
235. (J) → köksborden hemma hos vanligt folk, det diskuteras på arbetsplatser runt om i
236. hela landet, men Maud och hennes kollegor och det mediala etabli[ssemanget lägger
237. M: [Ah men-... nej,
238. (J) → locket på, så är d]et. Jo, [det har ni gjort i alla år].
239. (M) → det är inte sant]. [Nej, det är inte sant, de]tta diskuteras i vårt [parti
240. J: [På era
241. (M) → precis som i alla andra. Nej. Nej men det... låt bli... bli inget offer, det är det
242. (J) → villkor ja, på era villkor].
243. (M) → är det ni vill bli. Ni vill bli [ett offer som är missförstådda] och
244. J: [Nej. Jag vill förändra Sverige].
245. (M) → etablissemanget inte vill prata med er. Glöm det- den delen. Det som är det
246. → viktiga att diskutera, det är, vad är- vad är det som är svenskt? Vad är det som är
247. → så hemskt om- om andra traditioner kommer till Sverige? Ni har motionerat i
248. → Göteborg att man ska bara få äta svensk mat på skolan, vad är svensk mat? Ni har
249. → motionerat att man inte ska få ge stöd till annat än nordisk kultur, vad är nordisk
250. → kul[tur? Alltså en... en utveckling som har hänt un]der de här åren är ju att
251. J: [Jag har ställt två väldigt konkreta frågor till dig].
252. (M) → att människor har rört sig över gränser, också svenskar har ju r- ö- e-
253. → emigrerat till andra länder, och då blir det ju naturligtvis så att, svenska traditioner
254. → blandas med andras traditioner. Och jag tycker inte att det är någon [fara med

255. J: [Som till
256. (M) → det].
257. (J) → exempel könssegregerad simundervisning].
258. P: [Får jag till slut bara fråga dig, Maud Olofsson]. Du, alltså, Jimmie Bir- eh,
259. M: [Ja].
260. (P) → Åkessons breddside mot eh- muslimer, påverkar det på något sätt din
261. → inställning till ett samarbete med Sverigedemokraterna, om dom kommer in i
262. → riksdagen?
263. M: Ja men jag har sagt att jag vill inte samarbeta med Sverigedemokraterna, det är så
264. → långt ifrån som det kan bli... [Alltså, e- ett parti so... e- e- ett parti so...]
265. J: [Däremot så kan man samarbeta med Mahm]ut
266. → Aldebe som vill ha särslagstiftning.
267. M: Ja men ta- ta med honom du hela tiden, därför det är den [enda räddning att det
268. J: [Men han, han tillhör ju
269. (M) → finns människor som...]
270. (J) → ditt parti och du kan inte] svara på huruvida man kan förespråka särslagstiftning
271. → [för muslim...]
272. M: [Jag har sagt att...]
273. P: [Ja men låt Maud Olofsson svara på frågan.
274. M: Nämen det som är det viktiga, jag tycker såhär. E- ett parti som inte står för dom
275. → grundläggande värderingar om alla människors lika rätt och värde, dom förtjänar
276. → inte plats i riksdagen ens en gång.
277. P: Mm.
278. M: Och, och jag tycker det är så hemskt därför att, om man- om man går bara till sig
279. → själv, och så börjar man fundera, vad skulle hända om jag skulle bli kollektivt
280. → utsatt för det här själv? Kollektivt kritisera på det sätt som han gör nu... jag tror
281. → att var och en skulle känna att man blev otroligt ledsen. Och det är det som är
282. → viktigt tycker jag, att man granskar vad som ligger bakom orden när man skriver
283. → på det här sättet, och hur man vill att vårt samhälle ska va. [Och det ska va
284. P: [Tack ska ni ha, bägge
285. (M) → humanistiskt].
286. (P) → två, för att ni] kom hit.
287. J: Tack.

Bilaga 3

Transkribering 3 av klipp 3, Chloe Victoria's audition i X Factor

C: Chloe Victoria

J1: Jurymedlem 1

J2: Jurymedlem 2

J3: Jurymedlem 3

1. **J1:** Hello!
2. **C:** Hello.
3. **J1:** And what's your name?
4. **C:** Chloe Victoria.
5. **J1:** And Chloe, where are you from?
6. **C:** I'm from eh- Leeds, Wakefield.
7. ((Audience cheering))
8. **J1:** Okay... eh, Chloe, how old are you?
9. **C:** I'm nineteen.
10. **J1:** Nineteen. Chloe... why are you here today?
11. **C:** Right, I'm here today because... I just wanna... well- just... blow you away.
12. **J1:** Okay. And Chloe, what are your hobbies?
13. **C:** Eehmm... to much partying really ((laugh)).
14. **J1:** What kind of partying?
15. **C:** Any partying what I can get ((laugh)).
16. **J1:** And what artists in the world would you like to be, as famous as?
17. **C:** Well, I would say a lot like Beyoncé, Shakira, ehm... and like TuPac but obviously
18. → I can't be a man, eh...
19. **J1:** Who?
20. **C:** ((laugh))
21. **J1:** Who?
22. **C:** ((laugh)) TuPac!
23. **J2:** Eh- ehm, Chloe, have you had any experience singing at all?
24. **C:** No...
25. **J2:** No. Right. Wha- [how have you] prepared... Well, how have you prepared for this
26. **C:** [Enough of me]!
27. (J2) → audition?
28. **C:** How I've prepared?
29. **J2:** Yeah.
30. **C:** Just, same as always, just singing every chance I can get everything I'm doing I am
31. → singing it. Even when I'm talking half time I'm singing.
32. **J2:** Okay. And are you working at all, Chloe?
33. **C:** Eh... no, not at the minute no but I'm, obviously when I'm a pop star then I'll be
34. → allright ((laugh)).
35. ((Audience laughs))
36. **J1:** Ehm... What's your song choice?
37. **C:** Ehm, right... I actually wanna sing do you know Summertime?
38. **J2:** Yup.
39. **C:** Right, well can I sing it without some a backing track please?

40. **J2:** Do what you want.
41. **C:** It's alright, yeah?
42. **J2:** Good luck.
43. **C:** What, do I start now?
44. ((The audience laughs))
45. **J2:** Whatever you want.
46. **C:** ((sings))
47. **J2:** ((waves with a hand)) Eh, Chloe, I wanna hear something else. What else have you
48. → got?
49. **C:** Ehm... ((laughs)) no...
50. **J3:** Is there anything else you'd like to sing you said you're always singing... [you
51. **C:** [Ehm...
52. (J3) → know]?
53. (C) → yeah] but most (of the time) it's my own songs (), and... I don't know. I dr...
54. → well, can I just sing Shakira one?
55. **J2:** Eh- okey eh- okay... She would be a nightmare to work with... a total nightmare.
56. **C:** ((sings))
57. **J2:** ((waves with a hand))
58. **C:** No! No! This is why I didn't want to... right listen yeah, I have got a CD () to
59. → practice (just) so I've been practicing about it, so... this is last minute.
60. **J2:** Okay... [i-]
61. **C:** [Do] you know what it is, honestly, I've let myself down now yeah but I
62. → honestly can sing.
63. **J1:** It's just- it's just not working.
64. **C:** Uh...
65. **J1:** It's just not working, because you're- you're totally unprepared for the audition.
66. **C:** I know, but honestly yeah, I know I'm no- I'm not even I don't even wanna bring
67. → up- 'cause I don't wanna bring up excuses yeah but I'm going through a lot of
68. → things yeah, I've just got my boyfriend to six years...
69. ((The audience's making noise))
70. **J2:** What do you think?
71. **J3:** Chloe, I don't know if you've convinced me... that you really care about this so
72. → much, that you really want it.
73. **J2:** I agree.
74. **C:** You know what-, yeah, can I sing yeah another song about music, you know what it
75. → is yeah? [() Do you] know what please ya' please let me sing another song about I
76. **J1:** [Chloe, listen].
77. (C) → can sing you anything yeah, because I can sing but I've just ruined my chance, I
78. → kn- do you know what I'm so nervous yeah yeah I might put out 'cause so nervous
79. → yeah that's what it is. ((sings))
80. **J2:** ((waves with a hand)) Nicole... what do you think?
81. **J3:** Chloe, I just wanna say... w- first of all, I think you are a beautiful girl. And with
82. → your age and everything, I think, you know... I would like to see just maybe a little
83. → bit more you, underneath all of this.
84. **J2:** I agree.
85. **J1:** Listen. We're going to vote, and I'm going to start it off, and I'm going to say no.
86. **C:** Oh no, I'm... I can sing I know I've ruined it today but I honestly can sing.
87. ((The audience is making noise))
88. **C:** Come on man, don't be tight this is my life it's- [it's a laugh for someone else but
89. **J2:** [Chloe... Chloe... Chloe... shut up

90. (C) → it's my life].
91. (J2) → for one se]cond... and just listen.
92. ((The audience is applauding and making noise))
93. **J3:** It's hard because I believe in you, [okay], and today I just- I was not impressed.
94. **J1:** [What]?
95. (J3) → And I just-... it's really hard, I kind of like feel... just-...
96. **C:** Ah, come on Nicole, please. I swear I'm gonna () let you down.
97. **J3:** I'm gonna give you a shot, and... I say yes.
98. ((The audience is cheering))
99. **J2:** I think, for whatever reason Chloe... and I don't think you can blame anyone else,
100. → I think you've absolutely screwed things up [for yourself...]
101. **C:** [I know I have] I'm just- I'm
102. → still- I've stuffed out myself [silly I know I have].
103. **J2:** [And I know why].
104. **J1:** Why?
105. **J2:** Because for whatever reason she's got to this place, she's come here... an- eh- eh
106. → she's done this all wrong but I actually think, there is something there... [I believe]
107. **J1:** [Well...]
108. (J2) → it.
109. **J1:** Well... sorry. I don't.
110. **J2:** Well I do.
111. **J1:** I don't hear anything.
112. **J2:** I think there's something there.
113. **J1:** Well I don't!
114. **J2:** I do! So Chloe... I'm gonna- I'm gonna give you a yes.
115. **C:** So that means I'm through?
116. **J2:** Yes.
117. **C:** ((screams)) () I swear to God I'll be million times better next [time I s]wear, God
118. **J1:** [Well...]
119. (C) → [thank y]ou so much!
120. **J1:** [Well...]
121. **J1:** Well...
122. **C:** Thank you, yeah!